

Research Paper

Analysis of the physical challenges of tourism development in rural areas using grounded theory, Case study; Tourism villages of Zanjan province

Jamshid Einali¹ , Hossein farahani², Fariba abbasi^{*3}, Azam bigdel⁴

¹ Department of Geography, University of Zanjan, Iran

² Department of Geography, University of Zanjan, Iran

³ Ph.D. student of Geography and Rural Planning, Department of Geography, University of Zanjan, Iran

⁴ Master of Geography and Urban Planning, , University of Zanjan, Iran

10.22080/JTPD.2021.20216.3408

Received:

November 11, 2020

Accepted:

June 17, 2021

Available online:

September 22, 2021

Keywords:

Rural tourism, Physical challenge, Fundamental theory, Tourism target villages, Zanjan province

Abstract

Today, tourism is considered as a gateway for sustainable development. Rural tourism has been proposed as a strategy for the development of rural areas due to its diverse functions and high ability to communicate with other economic sectors. The purpose of this study is to investigate the physical challenges of tourism development in rural areas using the basic theory in the target villages of tourism in Zanjan province. The present research is in the group of qualitative research in terms of purpose, development-application and in terms of paradigm, and in terms of method, it has used the basic theory. Library documents, photographs and videos, in-depth interviews, and direct and non-participatory observations were used to collect information. The statistical population of this research is local managers (experts in the field of tourism, villagers and members of Islamic councils) in eight villages targeted for tourism in Zanjan province. The sampling method was performed in the form of snowballs (30 people) until the theoretical saturation was reached. To ensure the validity of the research, Goba and Lincoln evaluation methods (including four stages of validity, transferability, stability, verifiability, reasonableness) have been used. The collected data were analyzed through content analysis. By linking the codes (open coding), concepts (axial coding), categories (selective coding) and validation of the concepts obtained from the focal method research by experts, the conceptual model of the research was drawn and the approval of experts gave validity to the model. . The results show that the target villages of tourism in Zanjan province face physical challenges such as the destruction of the traditional texture and architecture of

*Corresponding Author: fariba abbasi

Address: student of Geography and Rural Planning,
Department of Geography, University of Zanjan, Iran

Email: abbasi.fariba70@yahoo.com

Tel: 09197484737

the village, environmental pollution, lack of facilities-services, weakness of infrastructure and transport fleet. . Recognition of the situation, capabilities, obstacles and effective factors in the development of different regions with appropriate tourism capabilities can play a prominent role in promoting tourism strategies in rural areas.

Extended abstract

1. Introduction

The development of rural tourism without proper planning in sensitive and fragile rural areas can impose several physical effects on the structure and body of the village. These changes can be in the positive direction and increase the welfare facilities of the region or negative and the destruction and destruction of the traditional architecture of the village. The present article tries to answer the following question: What are the most important physical challenges of the villages targeted for tourism?

2. Methodology

The present study is in the field of qualitative research in terms of purpose, development-application and in terms of paradigm, and has used the basic theory in terms of method. The statistical population of this study is local managers in Zanjan province. The sample size was determined by the non-probability snowball sampling method. The focus group method has been used for verification. Therefore, a meeting was held with the presence of experts related to the field of research and the extracted concepts were presented to the members

of this group. The collected data were analyzed through content analysis and classified through open coding, axial coding and selective coding, and by combining the categories, the final conceptual model of the research was formed.

3. research findings

The findings of this study were obtained from 30 interview sessions. Data obtained from interviews with local managers, after three coding steps (open, axial, selective), the results were extracted into 2 categories, 4 indicators and 50 concepts. At this stage, the final research model was designed.

4. Conclusion

Rural tourism is considered as one of the most important strategies for socio-economic development of rural communities. Iranian villages have many tourism resources, so the development of rural tourism in Iran is inevitable. The results show that the target villages of tourism in Zanjan province with physical challenges; Destruction of the rural fabric, environmental and infrastructure issues; the challenge of poor facilities-services, transportation structure are facing.

References

- Amar, T. (2013): The pathology space economy and rural development, quarterly space economy and rural development, second year, N: 1, p: 171 -192, Tehran.
- Ahmed, I. & Jahan, N. (2013). Rural Tourism-Prospects in Rustic Bengal. *European Journal of Business and Management*, ISSN, 2222-1905.
- Abbasi, Fariba (2017), Analysis of Challenges of Tourism Development in Rural Areas from the Perspective of Local Managers (Case Study: Tourism Target Villages of Zanjan Province), Master Thesis, Geography, Zanjan University.
- Abdollahi, Ali, Abbasi, Mohammad Javad (2016), Evaluating the effects of religious tourism on entrepreneurship development in surrounding villages, a case study of Qara Pashtloo region of Zanjan, *Journal of Rural Research and Planning*, Volume 5, Number 2, 14, pp. 47-62.
- Bahrami, R. and Noori, K. 2013. Analysis of the role of tourism and its impact on rural development (case study of the central part of Marivan), *Technical Journal of Engineering and Applied Sciences*, 3 (12):1074-1080.
- Barrios, Erniel, 2007, Access to RURAL Development: Household Perceptions on Development, ADB Institute Discussion Paper No 61.
- Butter, R., & Stephan, B. (2004). *Tourism and National Park*. John Wiley & Sons publication.
- Butler, R.W. (2011). *Tourism Area Life Cycle*. Goodfellow Publishers Ltd.
- Croy, W. G. (2010). "Planning for film tourism: Active destination image management." *Tourism and Hospitality Planning & Development* 7(1): 21-30.
- Dimitrovskia, Darko Dragi Aleksandar Tomislav Todorovic, Aleksandar Djordje Valjarevic (2012). Rural tourism and regional development: Case study of development of rural tourism in region of Gruza Sebria. *Procedia Environmental Sciences* 14 (2012) 288 - 297.
- Ezkiya, Mustafa; Ghaffari, Ghulam Reza (2004), *Rural Development with Emphasis on Rural Society of Iran*, Ney Publishing.
- Eftekhari, Abdolreza Rokn al-Din, Mahdavi, Davood, Portaheri, Mehdi (2011), The Process of Localization of Sustainable Tourism Development Indicators, *Quarterly Journal of Rural Research*, Volume 1, Number 4, pp. 1-14.
- Eftekhari, Abdolreza Rokn al-Din, Sajasi Gheidari, Hamdaleh (2012), *Foundations of Physical Planning Theories in Rural Areas*, Islamic Revolution Housing Foundation, Deputy for Rural Development.

- Einali, Jamshid and Romiani, Ahmad (2015), An Analysis of the Effects of Second Housing Tourism in Rural Areas (Case Study: Hesar Valiasr Village - Buin Zahra County), *Ahar Geographical Space Quarterly*, 15 (49), 136-115.
- Einali, Jamshid, Farahani Hossein, Cheraghi, Mehdi, Abbasi, Fariba (1397), Assessing the role of rural tourism in the sustainable development of local communities, (Case study: tourism target villages of Zanjan province), *Journal of Tourism and Development*, seventh year, second issue, pp. 193-171.
- Einali, Jamshid, Abbasi, Fariba, Shahsundaynalo, Saeed (2016), Evaluation of the effects of second home tourism on the quality of rural life (Case: Panbeh Jogh village, Ijroud city), Conference on sustainable tourism development from theory to practice with sustainable development approach, Mazandaran.
- Figueiredo, E., Kastenholz, E., Eusébio, M. C., Gomes, M. C., Carneiro, M. J., Baptista, P. & Valente, S. (2011). O Rural Plural-olhar o presente, imaginar o futuro. *Castro Verde-Alentejo*, 100.
- Fattahi, Mohammadi, (1399), Identifying barriers to tourism in the village of Hyderabad Sivan, *Journal of Geography and Development*, No. 59, pp. 211-226.
- Garrod, Brain, Wornell, Roz, Youell, Ray, 2006, Reconceptualising Rural Recourse as Countryside Capital: the case of rural tourism, *Journal of rural studies*, www.elsevier.com.
- Goodwin, H. (2012) Measuring and reporting the impact of tourism on poverty. In *Developments in Tourism Research* (Eds. Tribe, J. and Airey, D.) 123-142. Oxford University Press, New York.
- Ghorbaninia, Zahra, Nikzad, Vahid, Salehi, Esmaeil (2015), Environmental Impact Assessment of Tourism Researchers (Case Study: Evan Tourism Area), *Journal of Tourism Planning and Development*, Year Fourth, No. 13, pp. 147-167.
- Ghadiri Masoom, Mojtaba, Motiee Langroudi, Seyed Hassan, Mehrpooya, Hassan (2013), Explaining the Physical Effects of Tourism on Rural Areas (Case Study: Deoban Bashm-Kelardasht District), *Journal of Tourism Planning and Development*, Second Year, No. 5, pp. 33-49.
- Herrmann, S. and Osinski, E. (1999). Planning sustainable land use model in rural areas at different spatial levels using GIS and modelling tools. *Landscape and Urban Planning* 46(1): 93-101.
- Heidari Sarban, Lawyer, Niroumand Shishvan, Soghra, Majnuni Tutakhaneh, Ali, Niqabi, Mahboubeh (2017), Investigating and evaluating the role of Hadi project in the development of tourism in tourist villages (Case study: Tourist village of Tire in Bonab city), *Journal of*

- Geography and Development, No. 46, pp. 79-100.
- Ionela, G. P., Constantin, B. M., & Dogaru, L. D. (2015). Advantages and limits for tourism development in rural area (Case Study Ampoi and Mureş Valleys). *Procedia Economics and Finance*, 32, 1050-1059.
- Jafari, Hamid, Hatami Shakhali, Seyedeh Mohadeseh (2016), A Study of the Role of Tourism in the Physical-Functional Developments of Rural Settlements in Lahijan County, *Regional Planning Quarterly*, Volume 6, Number 23, pp. 191-200.
- Kastenholz, E., Carneiro, M. J., Marques, C. P., & Lima, J. (2012). Understanding and managing the rural tourism experience—The case of a historical village in Portugal. *Tourism Management Perspectives*, 4, 207-214.
- Kim, S., & Jamal, T. (2015). The co-evolution of rural tourism and sustainable rural development in Hongdong, Korea: complexity, conflict and local response. *Journal of Sustainable Tourism*, 23(89), 1363-1385. of *Rural Studies* xxx.
- Komppula, R. (2014). "The role of individual entrepreneurs in the development of competitiveness for a rural tourism destination—A case study." *Tourism Management* 40: 361-371.
- Khaksari, Ali, Ebrahim Niasmakosh, Saeed, Damadi, Mohammad, Moezz, Vahid (2013), Evaluating the socio-cultural effects of urban tourism on the way of life of the people of Babolsar, *Journal of Tourism Planning and Development*, Second Year , No. 7. pp. 126-147.
- Matei Florentina Daniela (Titilina) (2015). Cultural tourism potential, as part of rural tourism development in the North-East of Romania. *Procedia Economics and Finance* 453 – 460
- Meng, X. (2014). Is a tourism subsidy the best response to the global financial crisis? A short-run CGE simulation for Singapore. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 19(3), 325-341.
- Maksimovic, M., Mihajlovic, D., & Urosevic, S. (2015). Economic Effects of Rural Tourism in Eastern Serbia Based on the Concept of Sustainable Development. *Quaestus*, (6), 41.
- Moh'd, I. S. (2016). The roles of tourism industry in socio-econoc development of Zanzibar: a case study of Zanzibar town (Doctoral dissertation, Mzumbe University).
- Management and Planning Organization of Iran (2016) Law of the Sixth Economic, Social and Cultural Development Plan of the Islamic Republic of Iran (1400-1396), Tehran.
- Mohammadi, Saadi, Talati, Marzieh, Asadi, Sivan, Manouchehri, Soran (1397), Explaining the effects of tourism expansion on livelihood change in mountain villages (Case study of Oraman village - West Kurdistan), *Journal of*

- Geographical Research, Year 33, No. 1, Pp. 191-208.
- Matiei Langroudi, Hassan, Yari, Aristotle (2010), Environmental Protection and Physical Development Planning of the Village with Emphasis on Evaluation of Rural Master Plans, Journal of Geography and Environmental Planning, Volume 21, Number 39, Issue 3, Pp. 60 -45
- Manafian, Hoda, Daneshvar Amiri, Jila (2014), Study of tourism service deficiencies in Abyaneh village from the perspective of tourists, Economic Research and Agricultural Development of Iran, Volume 45, Number 2, pp. 343-350.
- Nielsen, H. and Spenceley, A. (2015) The success of tourism in Rwanda – Gorillas and more. Journal of Tourism Management 5(12): 125-165.
- Nader Mehdi, Karim, Azani, Mehri, Yaghoubi Farani, Ahmad, Roustaei, Maryam (2013) Analysis of tourism effects in Abyaneh village using SWOT technique, Geographical Research, Volume 28, Number 4, pp. 31-44.
- Oliveira, J.A., & Costa, L., 2011, Second Homes in Portugal: Conceptual Issues and Findings of Desk and Field Research, 2nd International Workshop on Lifestyle.
- Popescu, L., Badita, A., & Mazilu, M. (2014). Can Rural Tourism Foster Local Development? Perspectives on the Future of Rural Tourism in Romania. Journal of Tourism Challenges and Trends, 7(1), 69.
- Phillips, W. J., et al. (2013). "Tourist word of mouth and revisit intentions to rural tourism destinations: A case of North Dakota, USA." International journal of tourism research 15(1): 93-104.
- Poursoleimani, Ali, Rashidi, Farzad (2011), Factors Affecting Tourist Satisfaction in Iran, Marketing Articles Bank (<http://www.marketingarticles.ir>).
- Papuzan, Abdul Majid; Ghobadi, Parasto, Zarafshani, Kiomars, Groundi, Shahpar. (2010), Problems and Limitations of Rural Tourism Using Basic Theory (Case Study: Harir Village, Kermanshah Province), Quarterly Journal of Rural Research, Volume 1, Number 3, pp. 27-52.
- Portaheri, Mehdi, Eftekhari, Abdolrazarkanuddin, Badri, Seyed Ali (2011), Strategies and policies for physical development of rural settlements, Publications of the Housing Foundation of the Islamic Revolution.
- Roca, M.N., Oliveira, J.A., Roca, Z. & Costa, L., 2011, Second Homes in Portugal: Conceptual Issues and Findings of Desk and Field Research, 2nd International Workshop on Lifestyle.
- Rezvani, Mohammad Reza and Bayat, Nasser (2014), Analysis of the position of rural tourism in the country's macro development plans (with emphasis on five-year national development plans). Journal of Tourism Planning and

- Development, Third Year, No. 9, pp. 11-30.
- Riahi, Vahid, Mehr Ali Tabar Firoozjaei, Morteza (2014), A Study of the Environmental Impact of Tourism on Rural Settlements (Case Study, Foothill Villages of Babol), International Journal of the Geographical Society of Iran, Twelfth Year, No. 40, Pp. 148-160.
- Rezaei, Ruhollah., Safa, Leila. And Ranjbaran, Parisa. 1394. Recognition and analysis of tourism development problems in rural areas of Isfahan province (Case study: Abyaneh village), Ahar Geographical Space Quarterly, Year 15, No. 49, pp. 37-56.
- Snieska, V., Barkauskienė, K., & Barkauskas, V. (2014). The impact of economic factors on the development of rural tourism: Lithuanian case. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 156, 280-285.
- Saner, R., Yiu, L. & Filadoro, M. (2015). Tourism Development in Least Developed Countries: Challenges and Opportunities. In *Handbook of Research on Global Hospitality and Tourism Management* (pp. 229-255). IGI Global.
- Sandbrook, C. G. (2010). "Putting leakage in its place: the significance of retained tourism revenue in the local context in rural Uganda." *Journal of International Development* 22(1): 124-136.
- Szabo, Bernadett. 2005. (Rural tourism as alternative income source for rural areas along the hortobagy), Center For International Research, World Development, Vol20, No 11.
- Streimikiene, D., & Bilan, Y. (2015). Review of rural tourism development theories. *Transformations in Business & Economics*, 14(2), 21-34.
- Saeedi, Abbas (2004), Issues and Perspectives of Rural Development in Iran, *Quarterly Journal of Housing and Rural Environment*, No. 108, pp. 3-14.
- Statistics, Timur (2013), Physical Developments of Rural Settlements in Guilan Province in order to Develop a Model of Physical Development, *Journal of Physical-Spatial Planning*, Second Year, No. 4, pp. 61-74
- Sharply, R. 2005. *Rural tourism and Sustainability-American, new direction in rural tourism*, Ashgate, England, 38-58.
- Tosun, C. (2002). Host Perceptions of Impacts a Comparative Tourism Study, *Annals of Tourism Research*, 29 (1), PP: 231-253.
- World Bank (2015), *Strategic Environmental, Social and Cultural Heritage Assessment: Executive Summary*, World Bank, 2015.
- Zhang, J., Ji, M., Zhang, Y. (2015). Tourism sustainability in Tibet – Forward planning using a systems approach, *Ecological Indicators*, 56: 218-228.

علمی

واکاوی چالش‌های کالبدی توسعه گردشگری روستایی با استفاده از نظریه بنیانی (مطالعه موردی؛ روستاهای هدف گردشگری استان زنجان)

جمشید عینالی^۱، حسین فراهانی^۲، فریبا عباسی^{۳*}، اعظم بیگدلی^۴

^۱ استادیار گروه جغرافیا، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه زنجان

^۲ دانشیار گروه جغرافیا، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه زنجان

^۳ دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه زنجان

^۴ کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری

10.22080/JTPD.2021.20216.3408

چکیده

امروزه گردشگری به عنوان گذرگاه توسعه پایدار تلقی می‌شود. گردشگری روستایی با توجه به کارکردهای متنوع و نیز توانایی بالا در ایجاد ارتباط با سایر بخش‌های اقتصادی، به عنوان یک استراتژی برای توسعه مناطق روستایی مطرح گردیده است. هدف از تحقیق حاضر، واکاوی چالش‌های کالبدی توسعه گردشگری در نواحی روستایی با استفاده از نظریه بنیانی در روستاهای هدف گردشگری استان زنجان می‌باشد. تحقیق حاضر از لحاظ هدف، توسعه ای-کاربردی و از نظر پارادایم در گروه تحقیقات کیفی قرار می‌گیرد و از بعد روش از نظریه بنیانی بهره برده است. جهت گردآوری اطلاعات از اسناد کتابخانه‌ای، تهیه عکس و فیلم، مصاحبه مصاحبه‌ی عمیق و مشاهده مستقیم و غیرمشارکتی استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش مدیران محلی (کارشناسان حوزه گردشگری، دهباران و اعضای شوراهای اسلامی) هشت روستای هدف گردشگری استان زنجان می‌باشد. روش نمونه‌گیری به صورت گلوله برفی (۳۰ نفر) تا رسیدن به اشباع تئوریک انجام شده است. جهت تأمین روایی تحقیق از روش ارزیابی گوبا و لینکولن (شامل چهار مرحله قابلیت اعتبار، انتقال‌پذیری، قابلیت ثبات، تأییدپذیری، معقول بودن) استفاده شده است. داده‌های جمع‌آوری شده از طریق تحلیل محتوایی مورد واکاوی قرار گرفتند. با پیوند دادن کدها (کدگذاری باز)، مفاهیم (کدگذاری محوری)، مقوله‌ها (کدگذاری انتخابی) و تأیید اعتبار مفاهیم به دست آمده تحقیق از شیوه‌ی روش کانونی توسط خبرگان، مدل مفهومی تحقیق ترسیم شد و تأیید نظر کارشناسان نیز به مدل اعتبار بخشید. نتایج حاصل تحقیق نشان می‌دهد که روستاهای هدف گردشگری استان زنجان با چالش‌های کالبدی همچون تخریب بافت و معماری سنتی روستا،

تاریخ دریافت:

۲۱ آبان ۱۳۹۹

تاریخ پذیرش:

۲۷ خرداد ۱۴۰۰

تاریخ انتشار:

۳۱ شهریور ۱۴۰۰

کلیدواژه‌ها:

روستایی، توسعه روستایی، چالش کالبدی، نظریه بنیانی، روستاهای هدف گردشگری، استان زنجان.

* نویسنده مسئول: فریبا عباسی

آدرس: دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی،

دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه زنجان

ایمیل: einalia@znu.ac.ir

تلفن: ۰۹۱۹۷۴۸۴۷۳۷

مسائل محیطی، ضعف امکانات-خدمات، ضعف زیرساخت‌ها و ناوگان حمل و نقل روبه رو می‌باشند. شناخت وضعیت، توانمندی‌ها، موانع و عوامل مؤثر در توسعه‌ی مناطق مختلف با قابلیت گردشگری مناسب می‌تواند در پیشبرد راهبردهای گردشگری در مناطق روستایی نقش برجسته‌ای داشته باشد.

۱ مقدمه

روستاییان و حل مسئله‌ی فقر روستایی دارد (محمدی و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۹۲). که با ادامه‌ی روند توسعه‌ی خود به عنوان یک پدیده‌ی فرهنگی-اجتماعی و اقتصادی با عواقب گسترده‌ی فضای-کالبدی و زیست‌محیطی همراه است (قربانی‌نیا و همکاران، ۱۳۹۴) توسعه‌ی روستایی رابطه‌ی تنگاتنگی با فرآیندهای ساختاری نظیر؛ فرآیند کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، مدیریتی و زیست‌محیطی دارد (هرمان و اوسینسکی^۸، ۱۹۹۹: ۹۵) رویکردهای توسعه‌ی گردشگری در طول زمان نیز تغییر یافته که سبب ایجاد نوسانات در توسعه‌ی گردشگری روستایی شده است (دوریس^۹، ۲۰۱۸) به همین دلیل وضعیت کالبدی جوامع روستایی در فرآیند توسعه‌ی گردشگری همواره دستخوش تحولات و دگرگونی‌های شکلی و ساختاری می‌شود (عینالی و رومیانی، ۱۳۹۴).

ارزیابی نقش گردشگری در توسعه‌ی روستایی بدلیل درهم آمیختگی آن با ساختارهای اجتماعی، و منابع انسانی امری دشوار است. به طوری که، برای ارزیابی توسعه، مهمترین عوامل توسعه‌ی گردشگری روستایی و روابط بین آنها بایستی مد نظر باشد (استریمکیین و بیلان^{۱۰}، ۲۰۱۵) توسعه‌ی گردشگری روستایی بدون برنامه‌ریزی صحیح در نواحی حساس و شکننده‌ی روستایی می‌تواند آثار کالبدی متعددی را بر ساختار و پیکره روستا تحمیل کند (عباسی، ۱۳۹۶). این تغییرات می‌تواند در جهت مثبت و افزایش امکانات رفاهی منطقه یا منفی و تخریب و از بین رفتن معماری سنتی روستا شود. معمولاً در

امروزه گردشگری در حکم یک صنعت پویا نقش مهمی در نیل به توسعه‌ی پایدار در جوامع مختلف ایفا می‌کند (کاستنهلز و همکاران^۱، ۲۰۱۲: ۱۲) و یکی از کارآمدترین رویکردهای محرک رشد اقتصادی برای کشورهای است که به دلیل تک محصولی بودن یا محدود بودن منابع انرژی، دارای اقتصادی بی‌تحرك و آسیب‌پذیر هستند (عبدالهی و عباسی، ۱۳۹۵: ۴۸؛ محد^۲، ۲۰۱۶: ۱۵) به نحوی که هر یک از کشورها و در هر سطحی از توسعه با استفاده از ظرفیت‌های گردشگری اقدام به برنامه‌ریزی جهت توسعه در ابعاد اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی روستاهای خود می‌نمایند (فیلیپس و همکاران^۳، ۲۰۱۳: ۹۶) گردشگری روستایی نیز بخشی از بازار گردشگری بوده (زابو^۴، ۲۰۰۵: ۸۱) که در شکل‌دهی به فضاها، تجدید پیکربندی و فرآیندهای بازساخت و ایجاد فرصت‌های جدید در عملکرد خدمات توجه دارد (فیگوئیدرو و همکاران^۵، ۲۰۱۱) و با توجه به مناظر منحصر به فرد، مناطق وسیع نیمه طبیعی و مهمان‌نوازی ذاتی ساکنان مناطق روستایی، ارائه‌ی فرصت‌هایی برای توسعه در مناطق روستایی را در بر خواهد داشت (ماتی^۶، ۲۰۱۵: ۴۵۴) این مسئله به معنی ایجاد ارتباط بین فرهنگ، تاریخ، ویژگی‌های قومی و بنیان‌های جغرافیایی نواحی روستایی است (دیمیتروسکیا^۷، ۲۰۱۲: ۲۹۰). توسعه‌ی گردشگری روستایی با متنوع سازی اقتصادی، توانایی انکارناپذیری جهت تأثیرگذاری بر معیشت پایدار

^۶ Matei

^۷ Dimitrovskia

^۸ Herrmann and Osinski

^۹ doris

^{۱۰} Streimikiene & Bilan

^۱ Kastenholz et al

^۲ Moh'd

^۳ Phillips

^۴ Szabo

^۵ Figueiredo et al

جنگل‌ها، مزارع و باغات ساکنین، نبود زیرساخت‌های کافی و لازم جهت جذب گردشگر، نبود تورهای گردشگری و راهنمای گردشگر و ... روبه رو بوده است. به گونه‌ای که با وجود گذشت سال‌ها از تصویب طرح روستاهای هدف گردشگری، روستاهای مذکور به توسعه‌ی مطلوب خود دست نیافته‌اند. همچنین تاکنون پژوهشی که چالش‌های توسعه‌ی گردشگری و به صورت ویژه چالش‌های کالبدی روستاهای هدف گردشگری را در منطقه را بررسی نماید صورت نگرفته است. به همین جهت خلاء پژوهش در رابطه با روند توسعه‌ی روستاهای هدف گردشگری احساس می‌شود. اولین قدم نیز جهت حل هر معضل شناخت آن پدیده می‌باشد تا با آسیب‌شناسی و شناخت نقاط ضعف صنعت گردشگری در جهت رفع معضلات و موانع قدم برداشت. این امر متضمن تأمین منافع درازمدت جامعه میزبان، گردشگران و حفاظت از منابع طبیعی و میراث فرهنگی است. هدف از تحقیق حاضر واکاوی چالش‌های کالبدی توسعه‌ی گردشگری در نواحی روستایی از دیدگاه مدیران محلی می‌باشد. در همین راستا، در مقاله‌ی حاضر سعی بر آن است که به سوال زیر پاسخ داده شود: مهم‌ترین چالش‌های کالبدی روستاهای هدف گردشگری کدامند؟

۲ مبانی نظری

آرتور بورمن^۴ (۱۹۳۱)، بیان می‌کند؛ گردشگری مجموعه مسافرت‌هایی است که به منظور استراحت و تفریح و تجارت یا دیگر فعالیت‌های شغلی و یا به منظور شرکت در مراسم خاص انجام گیرد (تیان^۵، ۲۰۱۶: ۴۴۵). گردشگری روستایی به عنوان یک صنعت، ترکیبی از جنبه‌های مختلف تجارب زندگی و فعالیت‌های اقتصادی-اجتماعی روستایی را ارائه می‌کند (ماکسیموویچ و همکاران^۶، ۲۰۱۵) هدف گردشگران روستایی کسب لذت از

مرحله‌ی اولیه‌ی توسعه‌ی گردشگری، فواید اقتصادی بیشتر نمود پیدا می‌کند، ولی در مراحل بعد توسعه در مقیاس انبوه و کنترل نشده، هزینه‌های اقتصادی جامعه‌ی میزبان افزایش پیدا می‌کند (توسون^۱، ۲۰۰۲: ۲۳۲) و هزینه‌های اجتماعی و محیطی نیز جلوه‌گر می‌شوند (شارپلی^۲، ۲۰۰۵) و با تداوم فعالیت‌های گردشگری در طول زمان پیامدهایی از قبیل دگرگونی‌هایی در سبک معماری و جانمایی کاربری‌ها خارج از محدوده، تغییر در کاربری‌های کشاورزی و به حاشیه رفتن فعالیت‌های کلاسیک و ریشه‌دار در نواحی روستایی و عدم رعایت نظام کاربری اراضی (عینالی و همکاران، ۱۳۹۵؛ عباسی، ۱۳۹۶)، آلودگی‌های زیست‌محیطی و منابع آب می‌گردد (ژانگ و همکاران^۳، ۲۰۱۵) بدین ترتیب همان‌طوری که از توسعه‌ی گردشگری منافع متعددی نصیب نواحی روستایی می‌شود، توسعه‌ی نامناسب آن نیز می‌تواند زیان‌ها و آثار منفی متعددی را در پی داشته باشد. بر همین مبنا در قانون برنامه ششم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶-۱۴۰۰) بیانگر عزم جدی دولت در تأمین زیرساخت‌های مورد نیاز مناطق گردشگری با مشارکت بخش غیردولتی است. همچنین تهیه و اجرای طرح بهسازی و احیای حداقل ۳۰۰ روستای دارای بافت باارزش تاریخی و فرهنگی و روستاهای هدف گردشگری مد نظر قرار گرفته است (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ۱۳۹۵).

از سوی سازمان گردشگری، میراث فرهنگی و صنایع دستی استان زنجان ۴۳ روستا که دارای ظرفیت و جاذبه‌های گردشگری در زمینه‌های تاریخی و طبیعی و فرهنگی بودند بعنوان روستاهای هدف گردشگری شناسایی و معرفی شده‌اند (سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، ۱۳۹۰). این روستاها با طیف مختلفی از چالش‌های کالبدی از قبیل از بین رفتن بافت سنتی روستا، تخریب

^۴ Arthur Bormann

^۵ Tian

^۶ Maksimovic et al

^۱ Tosun

^۲ Sharply

^۳ Zhang

کروی^۵ (۲۰۱۰) معتقد است که روستاهای گردشگری دارای ساختارهایی منحصر به فردی اند و نیازمند رویکردهای برنامه ریزی خاص توسعه هستند، زیرا گردشگری به صورت یک عرصه و در کنار عرصه‌هایی همچون محیط زیست، حمل و نقل، جمعیت، اقتصاد و بازاریابی دارای شکنندگی زیادی است و این امر ضرورت و اهمیت نگاه ویژه در برنامه ریزی مختص روستاهای گردشگری است (کروی، ۲۰۱۰). این طرح‌ها شیوه‌ی کنش انسان را با محیط جهت‌دهی می‌کند و در طرح‌های توسعه‌ی گردشگری بایستی به این اصول توجه نمود.

روستاهای هدف گردشگری به محدوده‌ی جغرافیایی گفته می‌شود که در آن یک یا مجموعه‌ای از جاذبه‌های تاریخی، طبیعی و فرهنگی وجود دارد که انگیزه‌ای برای سفر و اقامت گردشگران خواهند بود (فتاحی و محمدی، ۱۳۹۹: ۲۱۴). در برنامه‌ی چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۸-۱۳۸۴)، دولت تشکیل کمیته‌های گردشگری روستایی و عشایری، تعیین حدود ۳۷۰ روستای هدف گردشگری را به منظور توسعه و جذب گردشگر روستایی در دستور کار سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری قرار داده است. در برنامه‌ی پنجم تا پایان سال ۱۳۹۱ افزایش تعداد روستاهای هدف گردشگری به ۱۱۰۰ سکونتگاه مطرح شد (رضوانی و بیات، ۱۳۹۳: ۱۴). در روستاهای هدف گردشگری علاوه بر اجرای طرح‌های هادی روستایی طرح‌های جامع گردشگری در داخل طرح‌های هادی یا بعد از آن به مرحله‌ی اجرا گذاشته می‌شود (عباسی، ۱۳۹۶). در این میان تهیه و تدوین طرح‌های هادی در روستاهای گردشگری از دو جنبه دارای اهمیت است، اول اینکه میزان موفقیت طرح‌های هادی وابسته به شرایط محیطی و انسانی بوده و دوم اینکه روستاهای گردشگری بنا به کارکرد ویژه‌ی خود نیازمند انجام

تولیدات محلی و محیط طبیعی روستا است (آیلانندو و همکاران، ۲۰۱۵) در دهه اخیر مناطق روستایی بعنوان یکی از مقاصد گردشگری از روند روبه‌رشدی برخوردار بوده است (کیم و جمال^۱، ۲۰۱۵؛ اسنیکا و همکاران^۲، ۲۰۱۴) که فرصت‌های زیادی برای بازدیدکنندگان مناطق روستایی ارائه می‌دهد، تحقیقات تایید کرده‌اند، شرکت در گردشگری روستایی می‌تواند سلامت جسمی، روانی و اخلاقی را بهبود بخشد (پاپسکو و همکاران^۳، ۲۰۱۵).

عرصه‌های روستایی در کشور ایران به عنوان یک واقعیت مکانی-فضایی، برآیندی از تعامل مؤلفه‌ای متفاوت اکولوژیکی، اجتماعی-فرهنگی، سیاسی و کالبدی است (ازکیا، ۱۳۸۳). در توسعه‌ی روستایی توجه ویژه به ابعاد کالبدی فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی و محیطی انسان در مناطق روستایی می‌شود. عناصر کالبدی سکونتگاه‌های روستایی (مسکن، محیط امن، خدمات عمومی، خدمات زیربنایی و کاربری اراضی) بهبود کیفیت زندگی انسان روستایی را مدنظر قرار می‌دهند (پورطاهری و همکاران، ۱۳۹۰: ۲۲). توجه به پنج بعد محیطی، اجتماعی، اقتصادی، زیربنایی و منطقه‌ای برای تبیین سیاست‌های راهبردی در توسعه‌ی کالبدی لازم است (افتخاری و همکاران، ۱۳۹۰: ۲۲۷). بنابراین، اجزای چهارگانه برنامه ریزی کالبدی یعنی فرم، فضا، فعالیت و انسان در فرایند این نوع برنامه ریزی همواره مورد تأکید است (آمار، ۱۳۹۱: ۶۲). افتخاری (۱۳۹۰) و باریوس^۴ (۲۰۰۷) پایداری کالبدی را بعنوان بعد دیگر تحقق توسعه‌ی پایدار روستایی مطرح می‌کنند؛ پایداری کالبدی نیز بر شرایط فیزیکی تأکید دارد که در قالب اصولی مانند اصل کارایی و اصل مکمل بودن فضاها و تخصیص بهینه‌ی فضا به فعالیت‌های انسانی توجه دارد (باریوس، ۲۰۰۷)

^۴ Barrios

^۵ Croy

^۱ Kim & Jamal

^۲ Snieška et al

^۳ Popescu et al

انجامیده است که فاقد روابط و پیوندهای مناسب کالبدی-فضایی در درون مناطق روستایی است. فراموش کردن مدیریت کالبدی-فضایی و بی‌توجهی به نقش کانون‌های روستایی در تحولات اقتصادی و اجتماعی کشور به شکل تغییرات کالبدی نامأنوس و نیز درهم ریختگی فرهنگی و اجتماعی به همراه ناتوانی در نقش‌پذیری مناسب فضایی و اقتصادی روستاهای کشور انجامیده است (سعیدی، ۱۳۸۳). با توجه به این نکته که دارا بودن کیفیت مطلوب خدمات در یک روستای گردشگری میزان جذب گردشگران را تعیین می‌کند و هر چه کیفیت خدمات ارائه شده در قالب چشم‌اندازهای طبیعی و غیرطبیعی در سطح مطلوبی باشد رضایت خاطر بازدیدکنندگان را ایجاد خواهد کرد. چرا که گردشگر راضی، منبع سود در یک منطقه است و مناطقی که نمی‌توانند گردشگران را راضی نگاه دارند سود خود را در درازمدت از دست می‌دهند (پورسلیمانی، ۱۳۹۰).

۳ پیشنهادی تحقیق

پژوهش‌های که در رابطه با گردشگری روستایی صورت گرفته است در جدول شماره‌ی (۱) مورد بررسی قرار گرفته است.

طرح‌های توسعه‌ی متناسب با کارکرد گردشگری هستند (حیدری‌ساربان و همکاران: ۱۳۹۶: ۸۰).

از نظر باتلر و استفان^۱ (۲۰۰۴)، توسعه‌ی گردشگری روستایی در صورت نبود برنامه‌ریزی و مدیریت صحیح سبب بروز تأثیرات منفی می‌شود که تأثیرات مثبت آن را بطور جدی تحت‌الشعاع قرار خواهد داد (باتلر و استفان، ۲۰۰۴). توسعه‌ی گردشگری در روستاهای هدف گردشگری سبب ایجاد تغییرات در بافت کالبدی آن روستا می‌گردد. از جمله این آثار می‌توان به تخریب بافت سنتی روستا، از بین رفتن برخی از مکان‌های معیشتی با ساختار سنتی، تضاد بین بافت جدید و قدیمی روستا و از بین رفتن اراضی زراعی و باغات اشاره کرد (آمار، ۲۰۱۳) که به صورت شاخص‌های پنج‌گانه همچون تغییرات محیطی، فضاهای معیشتی، تجهیزات رفاهی، سبک معماری، خدمات زیربنایی نمود پیدا می‌کند (قدیری معصوم، ۱۳۹۲: ۳۸). تغییرات ایجاد شده چه در سطح یک روستا و چه در سطح محلی، منطقه‌ای و ملی، در ابعاد زمانی درازمدت دامنه گسترده‌ای را شامل خواهد شد که مسائل ناشی از آن، کل سرزمین را با مشکل روبه‌رو می‌کند (مطیعی لنگرودی و یاری، ۱۳۸۹). رشد هدایت نشده فیزیکی روستاها به شکل‌گیری چشم‌انداز ناموزونی از عرصه‌های سکونتگاهی

جدول ۱ پیشنهادی تحقیق

محقق	عنوان تحقیق	یافته‌های تحقیق
دوریس ^۲ (۲۰۱۸)	چالش‌ها و فرصت‌های گردشگری روستایی جغرافیای: نمای از پیرامون "خسته کننده"	نتایج نشان می‌دهد که گردشگری روستایی با چالش‌های از قبیل نبود روش شناختی صحیح، تئوری‌گرایی، حمل و نقل و مقررات زیرساختی و آسیب‌های محیطی روبرو است جهت پیشرو بودن در گردشگری روستایی نیازمند تحقیق، مدیریت، استفاده از دانش محلی و مکان‌محور، طراحی برنامه بومی و سازگار با منطقه‌ی گردشگری است.

^۲ Doris

^۱ Butter & Stephan

یونلا و همکاران ^۱ (۲۰۱۵)	مزایا و محدودیت‌های توسعه گردشگری در مناطق روستایی در منطقه دره آمپوئی-رومانی	نتایج نشان می‌دهد که گردشگری روستایی به جذب ارزش خارجی و منابع مالی داخلی، توسعه سرمایه گذاری، استفاده از دانش جدید و تحریک اقتصاد محلی کمک می‌کند.
احمد و جهان ^۲ (۲۰۱۳)	توریسم روستایی و اثرات آن در مناطق روستایی بنگال	نتایج تحقیق نشان می‌دهد که گردشگری به‌عنوان نیروی اصلی پیش‌برنده در توسعه اقتصادی-اجتماعی و تحولات کالبدی سکونتگاه‌های روستایی مطرح است.
اولیویرا و کاستا ^۳ (۲۰۱۲)	جلوه‌ها و اثرات گردشگری خانه‌های دوم در ناحیه اواسته پرتغال	نتایج تحقیق نشان می‌دهد که فعالیت‌های گردشگری خانه‌های دوم سبب تغییر کاربری اراضی و کاهش اشتغال در بخش کشاورزی سنتی این ناحیه روستایی گردیده است.
روکا و همکاران ^۴ (۲۰۱۱)	جلوه‌ها و اثرات گردشگری خانه‌های دوم در ناحیه اواسته پرتغال	نتایج تحقیق نشان می‌دهد که فعالیت‌های گردشگری خانه‌های دوم سبب تغییر کاربری اراضی و کاهش اشتغال در بخش کشاورزی سنتی این ناحیه روستایی گردیده است.
فتاحی و محمدی (۱۳۹۹)	شناسایی موانع گردشگری پذیرنده روستای هدف گردشگری حیدرآباد سیوان	نتایج تحقیق نشان می‌دهد که دو دسته عوامل بیرونی (اقتصادی-مالی، اداری-ساختاری) و عوامل درونی (اجتماعی-فرهنگی، کالبدی-فضایی و زیرساختی-رفاهی) از موانع گردشگری پذیرنده روستایی در منطقه است.
جعفری و حاتمی‌شاه‌خالی (۱۳۹۵)	بررسی نقش گردشگری در تحولات کالبدی-کارکردی سکونتگاه‌های روستایی شهرستان لاهیجان	نتایج تحقیق نشان می‌دهد که مهم‌ترین تأثیرات گردشگری در این روستاها گسترش خانه‌های دوم، تغییر کاربری اراضی از کشاورزی به مسکونی-تجاری، کاهش فعالیت‌های کشاورزی و ایجاد فعالیت‌های اقتصادی جدید در بخش خدمات گردشگری بوده است.
فراهانی و منوچهری (۱۳۹۴)	شناسایی موانع و مشکلات توسعه گردشگری در نواحی روستایی هدف گردشگری غرب شهرستان مریوان	تحقیق نشان می‌دهد که نارسایی‌هایی که از سوی سازمان‌های دولتی جهت توسعه فعالیت‌های گردشگری صورت می‌گیرد سبب شده از میزان تقاضای گردشگری روستایی کاسته شود و گردشگران انگیزه‌ی کافی برای توقف در مناطق روستایی ندارند.
ریاحی و مهرعلی تبارفیروزجایی (۱۳۹۳)	بررسی آثار محیطی گردشگری بر سکونتگاه‌های روستایی (مطالعه‌ی موردی، روستاهای کوهپایه‌ای شهرستان بابل)	تحقیق نشان می‌دهد که گردشگری روستایی در منطقه سبب پر شدن دره‌ها و تخریب آبشارهای فصلی، دست‌اندازی به حریم منابع طبیعی، افزایش میزان زباله و مواد زائد بیرون از محدوده بافت کالبدی روستاها، انتشار بوی ناخوشایند ناشی از فاضلاب منازل و تأسیسات خدماتی-رفاهی، افزایش میزان ساخت‌وساز بی‌رویه و غیر مجاز شده است.
قدیری معصوم و همکاران (۱۳۹۲)	تبیین اثرات کالبدی گردشگری بر نواحی روستایی (دهستان بیرون‌بشم-بخش کلاردشت)	نتایج تحقیق نشان می‌دهد که بین توسعه گردشگری و تغییر در بعد کالبدی دهستان کلاردشت شرقی رابطه‌ی بسیار معنادار، مستقیم و مثبتی وجود دارد و همچنین توسعه گردشگری موجب تغییرات مثبت و منفی متفاوتی در بعد کالبدی روستاهای مورد مطالعه گردیده است.

^۱ Ionela

^۲ Ahmed & Jahan

^۳ Oliveira & Costa

^۴ Roca et al

۴ روش پژوهش

و اسناد کتابخانه‌ای و اینترنتی استفاده شد. جهت تأمین روایی تحقیق از روش ارزیابی گوبا و لینکلن شامل چهار مرحله؛ ۱. قابلیت اعتبار (به واقعی بودن توصیف‌ها و یافته‌های پژوهش اشاره دارد. در تحقیق حاضر از مشاهده طولانی و مستمر بهره گرفته شد)، ۲. انتقال‌پذیری (به معنای قابلیت تعمیم نتایج به سایر حوزه‌ها و زمینه‌ها است. تحقیق حاضر روی گروه اندک صورت می‌گیرد تعمیم آن به سایر گروه‌ها مشکل است)، ۳. تأییدپذیری (به معنای قدرت تحلیل و دقت داده‌ها و میزان تأیید آن‌هاست) جهت تأییدپذیری از روش گروه کانونی^۶ بهره گرفته شده است. به همین جهت جلسه‌ای با حضور خبرگان مرتبط با حوزه‌ی پژوهش تشکیل شد و مفاهیم استخراج شده به اعضای این گروه ارائه شد. خبرگان مورد نظر متشکل از ۵ نفر از اعضای هیئت علمی گروه جغرافیا دانشگاه زنجان و ۳ نفر از اعضای شورای اسلامی روستا بوده‌اند. ۴. اطمینان‌پذیری (بازیافت‌پذیری و تکرارپذیری داده‌ها از سوی سایر افراد) استفاده شده است. در ادامه تمامی مضامین، شاخص‌ها و مفاهیم استخراج شده در قالب سؤالات متعدد از سوی پژوهشگران در جلسه مطرح و نظرات حاضران جمع‌آوری شد. پاسخ‌ها به دقت ثبت و هم زمان تحلیل شدند. اصلاحات مدنظر گروه کانونی در مدل در نظر گرفته شده و نسخه‌ی نهایی نیز به تأیید گروه یادشده رسید. داده‌های جمع‌آوری شده از طریق تحلیل محتوایی مورد واکاوی قرار گرفتند و طی مراحل کدگذاری (باز^۷، محوری^۸، انتخابی^۹) طبقه‌بندی گردیدند. در کدگذاری باز به هریک از مشکلات مطرح شده از سوی نمونه‌ها یک کد داده شد و

تحقیق حاضر از لحاظ هدف، توسعه‌ای-کاربردی^۱ و از نظر پارادایم^۲ در گروه تحقیقات کیفی^۳ قرار می‌گیرد و از بعد روش از نظریه‌ی بنیانی بهره برده است. روش تحقیق کیفی، روشی منطقی و توأم با کل‌نگری است که عمق پدیده را در گروه خاصی بررسی می‌کند و شناخت عمق پدیده اهمیت‌ی بیش از وسعت میدان بررسی دارد. هدف این پژوهش دسترسی به تصویر روشنی از مشکلات کالبدی روستاهای هدف گردشگری است به همین جهت از نظریه‌ی بنیانی بهره گرفته شده است. در نظریه‌ی بنیانی، کار گردآوری و تحلیل داده‌ها به صورتی همزمان دنبال می‌شود و انجام هر مرحله از کار مسیر آینده و نوع اطلاعات مورد نیاز و افرادی را که باید مورد بررسی قرار بگیرند، مشخص خواهد کرد (پاپزن، ۱۳۸۹). جامعه‌ی آماری این پژوهش مدیران محلی (معاون میراث فرهنگی و معاون گردشگری اداره‌ی میراث فرهنگی با مدرک کارشناس ارشد مدیریت گردشگری، مدیر کل و معاونت عمران روستایی بنیاد مسکن با مدرک تحصیلی دکتری و کارشناس ارشد عمران، دهیاران و اعضای شوراهای اسلامی روستاهای هدف گردشگری با مدرک دیپلم و کارشناسی) استان زنجان است. حجم نمونه به وسیله‌ی روش نمونه‌گیری غیر احتمالی^۴ گلوله برفی^۵ تعیین شد. شواهد نشان از اشباع تئوریک در مصاحبه^۶ تا ۲۳ جلسه داشت؛ اما برای اطمینان، مصاحبه‌ی تا ۳۰ جلسه ادامه یافت. برای جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته، مشاهده‌ی مستقیم و غیرمشارکتی، تهیه‌ی عکس و فیلم، مدارک

رسد و این می‌(Theoretical saturation) یا به بیانی دیگر به اشباع نظری های کیفی است، این حالت زمانی روی گیری در پژوهش مرحله پایان نمونه های بیشتری که موجب توسعه، تعدیل، بزرگتر شدن و اضافه دهد که داده‌می شدن به تئوری موجود گردد به پژوهش وارد نشود.

۶ focus groups

۷ Open coding

۸ Axial coding

۹ Selective coding

۱ Applied Research

۲ Paradigm

۳ Qualitative research

۴ Non-probability sampling

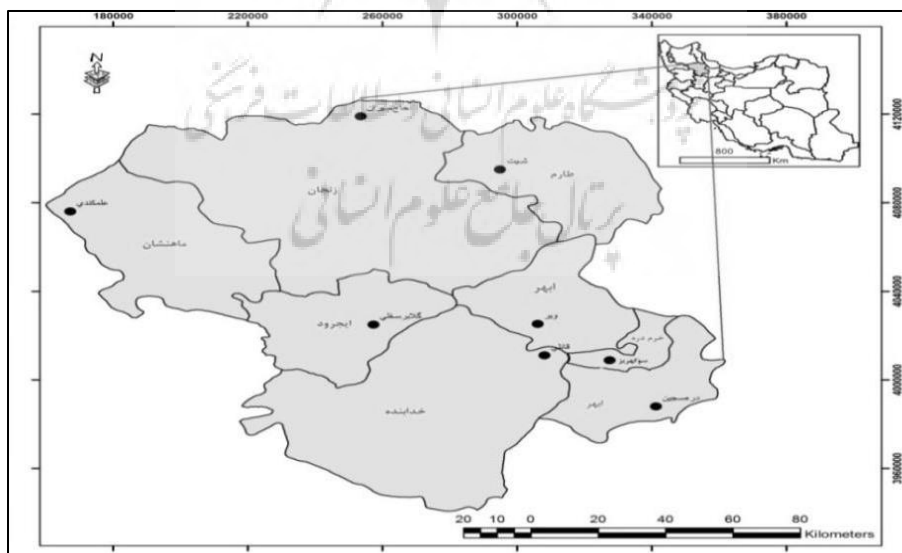
رود که کار می‌های آماری به‌گیری از جامعه این روش برای نمونه Snowball^۵ ها اطلاعات اصطلاحاً پنهان هستند و یا محل استقرار مشخصی ندارند و فرد از آن کنندگان در یک شبکه اجتماعی محقق را دهندگان و مشارکت‌اندکی دارند. پاسخ طور بالقوه به موضوع تحقیق کمک کنند، راهنمایی توانند به‌به افراد دیگری که می های تکراری که بارها و بارها شنیده است، دست یابد کنند. تا محقق به پاسخ‌می

سلیمان از ارتفاعات شهرستان ماهنشان قرار دارد (سالنامه‌ی آماری استان زنجان، ۱۳۹۰). استان زنجان از شمال به استان‌های آذربایجان شرقی، اردبیل و گیلان، از شرق به استان‌های قزوین و همدان و از غرب به استان‌های آذربایجان غربی و کردستان محدود می‌باشد. بر اساس آخرین تقسیمات کشوری دارای ۷ شهرستان، ۱۶ بخش، ۴۶ دهستان و ۱۹ شهر می‌باشد (نقشه‌ی شماره ۱). در سال ۱۳۸۵ بر اساس طرح کمیته‌ی راهبردی گردشگری روستایی و عشایری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ۴۳ روستای هدف گردشگری در استان زنجان مشخص گردید. که براساس تفاهم نامه‌ی میان اداره میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و بنیاد مسکن ۱۶ روستا به عنوان روستای هدف گردشگری دارای اولویت در استان زنجان مطرح و مشخص گردید (سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، ۱۳۹۰). بر اساس راهنمای استادان و توصیه‌ی کارشناسان حوزه‌ی گردشگری از هر شهرستان یک روستا انتخاب گردید. که در مجموع ۸ روستا به عنوان منطقه‌ی مورد مطالعه تحقیق حاضر انتخاب شد (جدول شماره ۲).

تمامی داده‌ها کدگذاری گردیدند، سپس در کدگذاری محوری کدهای حاصل تحلیل و آن دسته از کدها که موضوع مشترک داشته در قالب مفاهیم جدید گروه‌بندی شدند، به عبارتی در این مرحله طبقه‌ای گسترده حاصل گردید که هر یک دارای خرده طبقه‌ای می‌باشند کدگذاری در این مرحله با کمک نرم افزار اطلس‌تی انجام شد. نهایتاً در کدگذاری انتخابی جمله‌هایی که قبلاً کدگذاری شده بودند دوباره با هم ترکیب شدند تا مقوله‌ای که قادر است سایر طبقات را به یکدیگر ارتباط دهد شناسایی شود و چارچوب مفهومی تحقیق به تدریج شکل گیرد.

۵ محدوده‌ی مورد مطالعه

استان زنجان با وسعت ۲۲۱۶۴ کیلومتر مربع، در منطقه‌ی شمال غرب کشور بین ۴۷ درجه و ۱۰ دقیقه تا ۴۹ درجه و ۲۶ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ و ۳۵ درجه و ۳۳ دقیقه تا ۳۷ درجه و ۱۵ دقیقه عرض شمالی از خط استوا قرار دارد. از سطح دریا ۱۶۶۳ متر ارتفاع دارد. پست‌ترین نقطه‌ی داخلی استان با ارتفاع ۳۰۰ متر در منطقه طارم و بلندترین آن با ارتفاع ۲۹۰۰ متر در کوه‌های تخت

شکل ۱ نقشه موقعیت منطقه و روستاهای مورد مطالعه. منبع: نگارندگان (۱۳۹۸)

جدول ۲ جمعیت روستاهای هدف گردشگری استان زنجان

شهرستان	بخش	دهستان	روستا	تعداد خانوار	جمعیت
زنجان	قره‌پشتلو	قره‌پشتلو پایین	حاجی‌سیران	۱۰۶	۳۲۱
طارم	چورزق	چورزق	شیت	۲۸۴	۸۹۶
ابهر	مرکزی	درسجین	درسجین	۱۲۵	۳۲۰
سلطانیه	حومه	سنبل‌آباد	ویر	۱۰۷۵	۳۵۴۸
خرمدره	مرکزی	خرمدره	سوکهریز	۲۵۶۰	۷۸۶
ایجرود	مرکزی	گلابر	گلابر	۷۲۵	۲۴۳۴
خدابنده	مرکزی	حومه	قانلی	۶۸	۲۶۵
ماه‌نشان	مرکزی	اوریاد	علم‌کندی	۱۸۰	۵۸۴
مجموع				۲۵۸۴	۲۴۳

۶ تجزیه و تحلیل

ساله می‌باشند. به لحاظ سطح تحصیلات ۴۹/۵ درصد لیسانس و بعد خانوار، تعداد افراد ۳ تا ۴ نفره بالغ بر ۶۳ درصد بوده‌اند.

نتایج جدول (۳) نشان می‌دهد که ۸۶ درصد پاسخگویان مرد و ۶۰ درصد در رده‌ی سنی ۳۱ تا ۴۰

جدول ۳ جدول جمعیت روستاهای هدف گردشگری استان زنجان

مولفه	بیشترین تعداد پاسخگویان	درصد	مولفه	بیشترین تعداد پاسخگویان	درصد
سن	۳۱ تا ۴۰ سال	۵۹/۶	سطح تحصیلات	لیسانس	۴۹/۵
جنسیت	مرد	۸۶/۲	بعد خانوار	۳ تا ۴ نفر	۶۳

منبع: یافته‌های تحقیق (۱۳۹۸)

کدگذاری انتخابی، محقق ممکن است دریابد که بعضی مفاهیم خوب به عمل نیامده‌اند یا به خوبی با سایر مفاهیم مجموعه‌ای هماهنگ را تشکیل نمی‌دهند. با این وصف، هر دو نوع کدگذاری باز و محوری، برای انجام کدگذاری انتخابی صورت می‌گیرد (دایک، ۲۰۰۵).

۶٫۱ کدگذاری باز

کدگذاری باز فرایندی است که در آن داده‌ها به صورت واحدهای معنادار مجزا درمی‌آیند و در شروع مطالعه می‌توان از آن استفاده کرد. هدف اصلی کدگذاری باز، مفهوم سازی و برجسب زدن به داده‌هاست. کدگذاری منجر به جهت‌یابی قبل از

یافته‌های این پژوهش از ۳۰ جلسه مصاحبه به دست آمده است. در این مرحله به تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده از متن مصاحبه‌ها پرداخته می‌شود. ابتدا متن کامل مصاحبه‌ها از فایل صوتی پیاده سازی شده و بارها مرور گشته و یادداشت‌برداری‌ها صورت گرفته است. حد فاصل میان انواع کدگذاری غیر واقعی به نظر می‌رسد، چراکه هر کدام از آنها الزاما در مراحل جداگانه‌ای صورت نمی‌گیرد، از این جهت که میان کدگذاری باز و محوری ارتباط نزدیکی وجود دارد. اگرچه این دو نوع کدگذاری به احتمال قوی در مراحل اولیه‌ی طرح صورت می‌گیرد، اما ممکن است در مرحله نزدیک به اتمام انجام شود، نه به این دلیل که در ضمن

کدهای M، مربوط به نظر دهیاران و شوراهای روستا بوده و کدهای E، مربوط به کارشناسان حوزه گردشگری مربوط است. در جدول شماره (۴) نحوه کدگذاری آورده شده است. در کدگذاری باز به هر یک از مشکلات مطرح شده از سوی نمونه‌ها یک کد داده شد و تمامی داده‌ها کدگذاری گردیدند. در این مرحله از کدگذاری ۳۲ کد استخراج گردید

انتخاب شدن می‌شود و داده‌ها را به صورت بخش‌های تحلیلی، تبدیل می‌کند که صورتی مفهومی به خود می‌گیرد (مقدم، ۲۰۰۶: ۵). در این مرحله، با به کارگیری سیستم کدگذاری باز، خط به خط داده‌ها تحلیل، فرآیندهای آن مشخص و به هر جمله به صورت جداگانه یک کد داده شد. در تحقیق حاضر برای انجام کدگذاری باز، جملات اصلی استخراج و به هر کدام کدهایی با علامت داده شد.

جدول ۴ کدگذاری باز

کد	مفاهیم	ردیف
M1.E2		
M	کمبود تابلوهای راهنما در جاده‌های دسترسی و مراکز جمعیتی	۱
M	آلاچیق‌های ایجاد شده مناسب نیست به همین دلیل بدون استفاده باقی مانده است	۲
M	گردشگر تا به روستا برسد سردرگم می‌شود. هیچ تابلوی راهنمایی نیست	۳
M	سال‌هاست که درخواست نصب تابلو در ورودی روستا دادیم	۴
M	زمان اجرای جشنواره در روستا یک سرویس بهداشتی جهت استفاده گردشگران نبود	۵
M	بازدید و اقامت گردشگران در تاریکی مقدرو نیست	۶
M	در منطقه‌ی گردشگری روشنایی وجود ندارد	۷
M	با استفاده از تانکر آب منطقه‌ی گردشگری تهیه می‌شود	۸
M	دسترسی نداشتن به آب آشامیدنی لوله کشی شده جهت استفاده گردشگران	۹
M	ما بستر لازم جهت جذب گردشگر را ایجاد نکردیم، چگونه انتظار داریم این منطقه گردشگر داشته باشد	۱۰
M	استفاده از قلوه سنگ در معابر که سبب ایجاد تصادفات در منطقه شده است	۱۱
M	کیفیت پایین راه‌های ارتباطی	۱۲
M	آسفالته نبودن روستاها و همسایگی با خاک	۱۳
M	نبود بازارچه‌های گردشگری در منطقه جهت ارائه‌ی صنایع دستی	۱۴
M	گردشگران هنگام سفر به روستای گردشگری سردرگم می‌شوند	۱۵
M	تابلوی راهنما گردشگری در منطقه وجود ندارد.	۱۶
M	حتی یک مغازه نیز مشاهده نمی‌گردد	۱۷
M	نبود هیچ مکان تفریحی و استراحت از جمله آلاچیق در نزدیکی منطقه‌ی گردشگری	۱۸
M	نبود برنامه‌ریزی بلندمدت و میان مدت	۱۹
M	نبود جایگاهی جهت پرداخت ورودی به منطقه گردشگری	۲۰
M	امکاناتی در دسترس ما نیست و ما نمیتوانیم کاری انجام دهیم	۲۱

۱. دهیاران و شوراهای روستاهای هدف
ی گردشگری. کارشناسان حوزه 2

M	نامناسب بودن معابر و راه‌های درون روستا	۲۲
M	گردشگر در روستا سردرگم می‌شود. روستا چند ورودی-خروجی دارد	۲۳
E,M	مکانی جهت برگزاری جشنواره‌ها نداریم	۲۴
E	ما توره‌های گردشگری نداریم که مردم را به روستاهای هدف ببرند و معرفی کنند	۲۵
E	مناسب نبودن جاده‌های دسترسی به روستاهای هدف و کانون‌های گردشگری	۲۶
E	شیب زیاد اراضی به دلیل کوهستانی بودن استان و هزینه‌بر بودن اجرای طرح در آن	۲۷
E	آنتن دهی ضعیف خطوط تلفن همراه در روستا	۲۸
E	فقدان پارکینگ مناسب برای خودروها و یا وضعیت بسیار نامناسب پارکینگ‌ها	۲۹
E	خاکی بودن جاده‌ی اصلی روستا	۳۰
E	فقدان مکانی برای پخت و پز و ارائه‌ی غذاهای سنتی	۳۱
E	به هم خوردن چهره‌ی زیبای روستا با اجرای طرح‌های نامناسب و ناموزون	۳۲

منبع: یافته‌های تحقیق (۱۳۹۸)

۶٫۲ کدگذاری محوری

خرده طبقه‌بندی می‌باشند (جدول شماره ۵). کدگذاری در این مرحله با کمک نرم افزار اطلس.تی انجام شد. در این مرحله ۸ مفهوم اولیه از مصاحبه‌ها در چالش‌های کالبدی توسعه‌ی گردشگری روستایی به دست آمد.

در این مرحله کدهای حاصل تحلیل و آن دسته از کدها که موضوع مشترک داشته در قالب مفاهیم جدید گروه بندی شدند، به عبارتی در این مرحله، طبقه‌ای گسترده حاصل گردید که هر یک دارای

جدول ۵ کدگذاری محوری

روایت	کد (مفهوم اولیه)
خانه‌های گردشگری با فضای کالبدی و اجتماعی روستا در تضاد است و نمای ساختمان شهر است	۱. از بین رفتن معماری سنتی
زیرساخت و ناوگان حمل و نقل مناسب در روستاهای هدف وجود ندارد.	۲. ضعف زیرساخت حمل و نقل
دهیار امکانات و تسهیلاتی در اختیار ندارد که قدمی جهت توسعه‌ی روستای گردشگری بردارد.	۳. ضعف خدمات و تسهیلات
امکانات از قبیل آب آشامیدنی، برق و روشنایی منطقه‌ی گردشگری، تاکسی تلفنی و... وجود ندارد.	۴. ضعف امکانات
بدلیل شرایط توپوگرافی برخی روستاهای گردشگری امکان اجرای طرح هادی وجود دارد	۵. مسائل محیطی روستا
خاکی بودن و پرپیچ و خم جاده‌های دسترسی باعث ایجاد تصادفات زیادی در منطقه می‌گردد	۶. جاده‌های دسترسی
ناوگان حمل و نقل فرسود و کمبود آن جهت تردد ساکنان بومی و گردشگران از مشکلات اساسی است	۷. ناوگان حمل و نقل
هدف گردشگر از سفر به مناطق روستایی درک فضای ساده و آرامش روستاست. این امر حاصل نمی‌شود	۸. کم‌رنگی فرهنگ بومی روستا

منبع: یافته‌های تحقیق (۱۳۹۸)

می‌گذارد (دانایی فرد، ۱۳۸۶). شرایط مداخله‌گر، در راستای تسهیل یا محدودیت راهبردها در زمینه خاص موردنظر، عمل می‌کنند نبود مدیریت یکپارچه مکانی، نبود تخصص در اجرای طرح‌های توسعه، اختلافات عقیده‌ای میان شورا و دهیار به عنوان شرایط مداخله‌گر تحقیق حاضر شناسایی شد.

راهبردها، کنش‌ها یا برهم کنش‌های خاصی هستند که از پدیده محوری منتج می‌شوند و بیانگر آن دسته از تعاملات و کنش‌هایی می‌شود که کنشگران در قبال آن شرایط از خود بروز می‌دهند. در حقیقت، فرایند جریان کنش‌ها، در پاسخ به رویدادها و موقعیت‌های خاص متعامل با پدیده رخ می‌دهد. هدف از اجرای راهبردها، اداره کردن و به انجام رساندن و محقق کردن بهتر پدیده موردنظر در بستر و زمینه حاکم است. این راهبردها به شکلی هدفمند انتخاب می‌شوند و به علتی صورت می‌گیرند؛ بنابراین، با استفاده از تاکتیک‌ها و راهبردها می‌توان به پدیده محوری جامه عمل پوشاند پیامدها، خروجی‌های حاصل از استخدام راهبردها هستند (دانایی فرد، ۱۳۸۶). انجام راهبردهای مانند (چیدمان نامتناسب و ناموزن معابر روستایی، اجرای طرح‌های بدون مطالعه‌ی قبلی و تخصیصی) در روستاهای هدف گردشگری صورت گرفته است.

پیامدها، خروجی‌های حاصل از استخدام راهبردها هستند (دانایی فرد، ۱۳۸۶). به کارگیری راهبردها در روستاهای هدف گردشگری سبب بروز پیامدهای از قبیل (دوگانگی بافت بصری، دوگانگی اجتماعی ...) گردیده است. (جدول شماره‌ی ۶)

در کدگذاری محوری، تکیه بر مشخص کردن یک پدیده با در نظر گرفتن شرایطی که به ایجاد آن می‌انجامد قرار دارد و آن شرایط عبارت است از زمینه‌ای که مقوله در آن واقع شده است، استراتژی‌های کنش/کنش متقابل که بدان وسیله مقوله اداره و کنترل می‌شود و به انجام می‌رسد و پیامدهای آن راهبردها. این گونه مشخص کردن ویژگی‌های مقوله، بدان دقت و ظرافت می‌بخشد، از این رو خرده مقوله نامیده می‌شود. الگوی پارادایمی که برای آن طراحی شده از این قرار است:

(A) شرایط علی < (B) پدیده >

(B) محتوی < (D) شرایط مداخله‌گر >

(E) راهبردهای کنش/کنش متقابل <

(F) پیامدها

شرایط علی، عواملی است که ایجادکننده و توسعه‌دهنده‌ی پدیده هستند (دانایی فرد، ۱۳۸۶). در تحقیق حاضر شرایط علی مانند (عدم توجه به زیبایی‌های بصری در طرح‌های هادی روستاهای هدف گردشگری، بی توجهی به سیاست‌های ماندگاری گردشگر در مقصد گردشگری و ...) سبب به وجود آمدن چالش‌های کالبدی در روستاهای هدف گردشگری شده است.

شرایط زمینه‌ای، شرایط خاصی هستند که بر راهبردها (کنش‌ها، تعامل‌ها) تاثیر می‌گذارند (دانایی فرد، ۱۳۸۶) شرایط زمینه‌ای که در روستاهای هدف وجود دارد عبارتند از؛ شیب زیاد روستاهای هدف گردشگری، ضعف زیرساخت‌های توسعه و... که بر بستر روستاهای هدف حاکم است.

شرایط مداخله‌گر، به جرح و تعدیل شرایط علی می‌پردازد و بر راهبردها و کنش‌های متقابل، تأثیر

جدول ۶ مقولات کلی و فرعی

مقوله کلی	مقوله فرعی
علی	بی توجهی به سیاست‌های ماندگاری گردشگر در مقصد گردشگری، بی توجهی به ارائه‌ی زیرساخت‌های مقاصد گردشگری، نبود نظارت بر اجرای طرح‌های توسعه، نیمه کار و ناتمام ماندن طرح‌های توسعه، عدم توجه به زیبایی‌های بصری در طرح‌های هادی روستاهای هدف گردشگری، کمبود مراکز خدماتی، پایین بودن کیفیت راه‌های ارتباطی
زمینه‌ای	شیب زیاد روستاهای هدف گردشگری، ضعف زیرساخت‌های توسعه، کوهستانی بودن برخی روستاهای هدف گردشگری، ضعف نظام اقتصادی در روستاهای هدف گردشگری، ضعف ساختار پژوهش، تفاوت در سیاست‌گذاری و استراتژی‌ها
مداخله‌گر	نبود مدیریت یکپارچه مکانی نبود تخصص در اجرای طرح‌های توسعه، اختلافات عقیده‌ای میان شورا و دهیار، عدم تعامل سه‌گانه مردم محلی، گردشگران و سازمان‌های توسعه، دیدگاه‌های متفاوت نسبت به توسعه گردشگری در روستا، تخریب محیط‌زیست و باغات روستا توسط برخی گردشگران، هزینه بالای ایجاد زیرساخت‌های در روستاهای هدف گردشگری
راهبردها	چیدمان نامتناسب و ناموزن معابر روستایی، اجرای طرح‌های بدون مطالعه‌ی قبلی و تخصصی، بی‌تعهدی نسبت به محل زندگی، بی‌تفاوتی نسبت به گردشگری
پیامدها	دوگانگی بافت بصری روستاهای هدف گردشگری، دوگانگی اجتماعی، کمبود و ورود گردشگر به منطقه، بازماندن روستا از توسعه، محروم ماندن از مزایای توسعه‌ی گردشگری

۶٫۳ کدگذاری انتخابی

فرایند انتخاب یک مقوله، برای مقوله‌ی مرکزی و مرتبط ساختن تمام مقولات دیگر به آن مقوله‌ی مرکزی است. ایده‌ی اصلی آن، گسترش خط اصلی داستان است که همه چیز حول آن شکل می‌گیرد. دسته‌بندی کدها در قالب مضمون‌های اولیه: این مرحله شامل دسته‌بندی کدهای مختلف در قالب مضمون‌های بالقوه و مرتب کردن تمام داده‌های کدگذاری شده در قالب مضامین مشخص شده است. در واقع پژوهشگر، تحلیل کدهای خود را شروع کرده و در نظر می‌گیرد که چگونه کدهای مختلف می‌توانند برای ایجاد یک مضمون کلی ترکیب شوند. در این مرحله مؤلفه‌ها از کنارهم قرار گرفتن مفاهیم ایجاد می‌شوند. در این مرحله جمله‌هایی که قبلاً کدگذاری شده بودند دوباره با هم ترکیب شدند تا مقوله‌ای که قادر است سایر طبقات یا مفاهیم را به یکدیگر ارتباط دهد شناسایی شود و چارچوب مفهومی تحقیق به تدریج شکل گیرد. در آخرین مرحله از کدگذاری، پژوهشگر با توجه به

مراحل قبلی، به استحکام بیشتر مفاهیم می‌پردازد این مرحله در دو مقوله‌ی کالبدی و زیرساخت طبقه‌بندی گردیده است که هریک این مقوله دارای مفاهیم مختص به خود می‌باشند.

۶٫۴ مقوله‌ی کالبدی

مقوله‌ی کالبدی شامل شاخص‌های (چالش تخریب بافت روستا و مسائل محیطی) می‌گردد.

۶٫۴٫۱ چالش تخریب بافت روستا

چالش تخریب بافت روستا شامل مفاهیم (اجرای طرح‌های نامناسب و ناموزن، عدم حفظ معماری سنتی و بافت تاریخی روستا، عدم توجه به آراستگی و زیبایی معابر، عدم ساماندهی ورودی روستا افزایش و...) می‌گردد. محلات روستایی بیشتر از آنکه وجه کالبدی داشته باشند، جنبه‌ی اجتماعی دارند. مبنای تقسیم‌بندی این گونه محلات می‌تواند فامیلی، قومی، مذهبی باشد. به طوری که در نگاه بازدیدکننده‌ی روستا جذاب و قابل توجه است. مصاحبه شونده‌گان اظهار داشتند که معماری سنتی روستا یکی از عواملی است که باعث جذب گردشگر

گردشگری بدلیل شرایط کوهستانی و شیب زیاد، اجرای طرح‌های هادی و توسعه، هزینه‌های مالی زیادی برای دولت داشته است به همین سبب طرحی در این روستاها به مرحله طراحی و اجرا نرسیده است. در برخی از روستاها نیز مهاجرت معکوس سبب تغییر کاربری اراضی کشاورزی به مناطق مسکونی شده است و از اصول خاصی تبعیت نمی‌کند. ساخت خانه‌های دوم سبب شده که نخاله‌های ساختمانی مدت‌ها در محیط روستا باقی بماند. تمامی این عوامل سبب شکل‌گیری ساختار نامناسب در روستا شده است. (جدول شماره ۷).

می‌شود و در شمار جاذبه‌های فرهنگی قرار دارد، تغییر و دگرگونی در معماری منازل بایستی با شرایط طبیعی و فرهنگی روستا صورت گیرد به طوری که بافت سنتی روستا حفظ شود و چشم نواز باشد. گردشگران روستایی خواهان درک فضای متفاوت از محل زندگی خود و کسب فضای ساده و بکر روستا هستند.

۶,۴,۲ شاخص مسائل محیطی

شاخص مسائل محیطی شامل مفاهیم (شیب زیاد اراضی، تغییر کاربری اراضی و ...) می‌گردد. مصاحبه شوندگان اظهار داشتند که در برخی از روستاهای

جدول ۷ نتایج شاخص‌ها و مفاهیم استخراج شده از مصاحبه‌ها در مقوله‌ی کالبدی

مقوله	شاخص	کد	مفاهیم
۸. کالبدی	D1 تخریب بافت روستا	D1 1	اجرای طرح‌های ناموزون
		D1 2	عدم حفظ معماری سنتی و بافت تاریخی روستا
		D1 3	عدم توجه به آراستگی و زیبایی معابر
		D1 4	نبود جدول کنشی و بهسازی معابر
		D1 5	عدم ساماندهی ورودی روستا
		D1 6	ساخت و ساز بدون برنامه
		D1 7	تغییر نمای ظاهری روستا
		D1 8	ایجاد دوگانگی در ساختار کالبدی روستا
		D1 9	استفاده از طرح‌ها و نقشه‌های متعدد
		D1 10	ساخت و سازهای بی‌رویه و غیر اصولی در محل‌های نامناسب
		D1 11	هزینه‌بر بودن اجرای طرح‌های ساماندهی بدلیل کوهستانی بودن سایت
		D1 12	افزایش روند ساخت و ساز ویلایی و متفرق شدن روستا
مسائل محیطی	E1	E1 1	کوهستانی بودن و شیب زیاد اراضی و هزینه‌بر بودن اجرای طرح
		E1 2	تخریب ساختمان‌های روستایی و تل انبار کردن نخاله‌های ساختمانی
		E1 3	منفعت طلبی و تخریب محیط
		E1 4	تغییر کاربری اراضی
		E1 5	عدم رعایت آستانه ظرفیتی محل روستایی
		E1 6	افزایش هزینه‌ی استفاده از توسعه‌ی زیرساخت‌های فیزیکی
		E1 7	بی توجهی در اجرای طرح‌ها به توپوگرافی

منبع: یافته‌های تحقیق (۱۳۹۸)

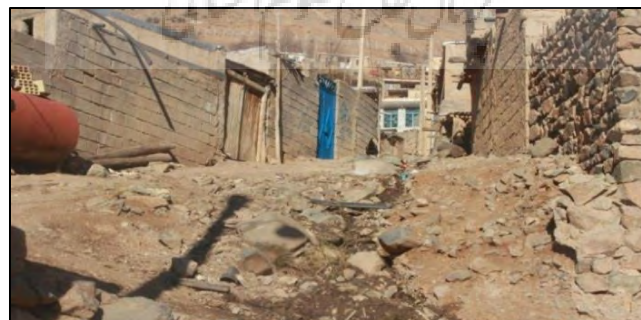
شکل ۲ شیب زیاد اراضی، روستای قانلی خداپنده

شکل ۳ وضعیت نامناسب معابر، روستای علم‌کندی ماهنشان، منبع: یافته‌های تحقیق (۱۳۹۸)

شکل ۴ رهاسازی فاضلاب خانگی، روستای گلابر ایجرود

شکل ۵ وضعیت نامناسب کوچه، روستای شیت طارم، منبع: یافته‌های تحقیق (۱۳۹۸)

۶٫۵ مقوله‌ی زیر ساخت

مقوله‌ی زیرساخت شامل شاخص‌های (چالش ضعف امکانات-خدمات، ساختار حمل و نقل) می‌گردد.

۶٫۵٫۱ چالش ضعف امکانات-خدمات

چالش ضعف امکانات شامل مفاهیم (نبود تورها و آژانس‌های مسافرتی، نبود سرویس بهداشتی مناسب) می‌گردد. مصاحبه شونده‌گان اظهار داشتند که وجود جاذبه‌ی گردشگری در یک منطقه‌ی روستایی، شرط لازم برای فعالیت‌های مربوط به آن است، اما کافی نیست، بلکه وجود تأسیسات و خدمات رفاهی (مهمان‌خانه‌ها، قهوه‌خانه‌ها، رستوران‌ها) در کنار جاذبه‌ها لازم است که بتواند نیازهای مسافران را در حد مطلوب برآورد سازد. زمانی که زیرساخت‌های یک روستایی گردشگری فراهم نیست، چگونه می‌توان گردشگر به منطقه دعوت نمود. بین خدمات و امکانات موجود در منطقه و تعداد گردشگران رابطه‌ی معناداری وجود دارد و مهم‌ترین عامل عدم توسعه‌ی مطلوب گردشگری روستایی استان زنجان در عین دارا بودن پتانسیل‌های بالا، کمبود امکانات می‌باشد. همچنین جاذبه‌ی روستا در دارا بودن ویژگی سنتی آن است و هدف گردشگر از سفر به روستا دیدن فرهنگ و الگوی زندگی روستایی است این در حالی است که مکانی جهت برگزاری جشنواره‌ها، ارائه‌ی صنایع دستی، پخت نان و غذاهای سنتی و به مراتب عرضه‌ی آن برای گردشگران وجود ندارد. منطقه‌ای هر چند که از لحاظ جاذبه غنی باشد، ولی اگر از نظر امکانات زیربنایی به آن توجهی نشود در رابطه با پذیرش گردشگر با شکست مواجه خواهد شد.

مصاحبه شونده‌گان اظهار داشتند گردشگران خارجی- داخلی که قصد اقامت چند روزه در روستا را داشتند، با مشکل نبود مکانی جهت اقامت استیجاری روبه رو بوده و مسئول روستا با درخواست از اهالی مکانی برای گردشگران فراهم می‌آورده است. همین واقع سبب به وجود آمدن تصویر ذهنی نامطلوب از مقصد گردشگری برای گردشگران شده است. نبود مراکز بوم‌گردی در روستا یکی از اساسی‌ترین مشکل در قسمت ضعف امکانات بوده است.

۶٫۵٫۲ چالش ضعف ساختار حمل و نقل

چالش ضعف ساختار حمل و نقل شامل مفاهیم (آسفالت‌ه نبودن معابر روستاها و همسایگی با خاک، پایین بودن کیفیت راه‌های ارتباطی بین روستایی مطلوب نبودن معابر و راه‌های درون روستا، وضعیت نامناسب حمل و نقل عمومی روستا و ...) می‌گردد. مصاحبه شونده‌گان اظهار داشتند در بخش حمل و نقل روستایی، که شامل کیفیت حمل و نقل، خدمات حمل و نقل و زیرساخت حمل و نقل می‌باشد با مشکلات اساسی روبه رو هستیم؛ کیفیت نامناسب راه‌های ارتباطی بین روستایی و راه‌های درون روستا سبب ایجاد تصادفات جاده‌ای در طول سال شده است که این امر موجبات نارضایتی بسیاری از گردشگران و حتی اهالی خود روستا گردیده است. برخی از روستاهای گردشگری چندین ورودی و خروجی داشته است که نبود تابلوهای راهنما در ورودی و داخل روستا سبب سردرگمی گردشگران می‌گردد. به خصوص در فصول پر بازدید روستاهای گردشگری که تعداد گردشگران ورودی به روستا به طور چشمگیری افزایش می‌یابد. (جدول شماره‌ی ۸).

جدول ۸ نتایج شاخص‌ها و مفاهیم استخراج شده از مصاحبه‌ها در مقوله‌ی زیرساخت

مقوله	شاخص	کد	مفاهیم
۲. زیرساخت	H ضعف امکانات-خدمات	H 1	نبود تورها و آژانس‌های مسافرتی
		H 2	نبود سیستم جمع‌آوری زباله‌ها
		H 3	عدم دسترسی به خدمات خودرویی از قبیل تعمیرگاه
		H 4	عدم دسترسی به پارکینگ امن

نبود مراکز اسکان و اقامتی شبانه	H 5	
نبود مراکز اقامتی استیجاری در روستا	H 6	
نبود روشنایی در منطقه گردشگری	H 7	
نبود سرویس بهداشتی مناسب در منطقه گردشگری	H 9	
عدم دسترسی به آب آشامیدنی لوله کشی شده	H 10	
نبود مراکز خدماتی (فروشگاه- رستوران)	H 11	
نبود مراکز تفریحی	H 12	
نبود مکان‌های جهت پخت و پز غذاهای محلی	H 13	
نبود محلی جهت برگزاری جشنواره‌ها و بازی‌های محلی	H 14	
نبود بازارچه‌های فروش محصولات تولیدی و صنایع دستی محلی	H 15	
عدم بسته‌بندی مناسب محصولات باغی جهت فروش	H 16	
نبود نهادهای امنیتی و انتظامی در منطقه	H 17	
عدم پوشش شبکه مخابراتی در روستا	H 18	
نبود شبکه‌های امداد جاده‌ای	H 19	
عدم دسترسی به اینترنت	H 20	
نبود حصارکشی-دیوار و نظایر این‌ها در کانون گردشگری	H 21	
آسفالته نبودن معابر روستاها و همسایگی با خاک	I 2	I ضعف ساختار حمل و نقل
اجرای ناتمام و عدم تکمیل طرح هادی	I 3	
سنگ چینی نامناسب در راهروها	I 4	
پایین بودن کیفیت راه‌های ارتباطی بین روستایی	I 5	
مطلوب نبودن معابر و راه‌های درون روستا	I 6	
وضعیت نامناسب حمل و نقل عمومی روستا	I 7	
مطلوب نبودن راه دسترسی به محل جاذبه‌ها	I 8	
نبود تابلوهای راهنما در طول مسیر	I 9	
وجود تصادفات جاده‌ای	I 10	
نبود امنیت راه‌های روستایی	I 11	
نامطمئن بودن دسترسی به وسایل نقلیه عمومی	I 12	
نامنظم بودن زمان حرکت وسایل نقلیه	I 13	
نبود سیستم تاکسی تلفنی	I 14	
آشنایی کم رانندگان به زبان فارسی	I 15	

شکل ۶ تصویر پایین بودن کیفیت‌های ارتباطی بین روستایی، روستای سوکهریز خرمدره

شکل ۷ نا امنی راه‌های دسترسی روستا گل‌آبر ایچرود

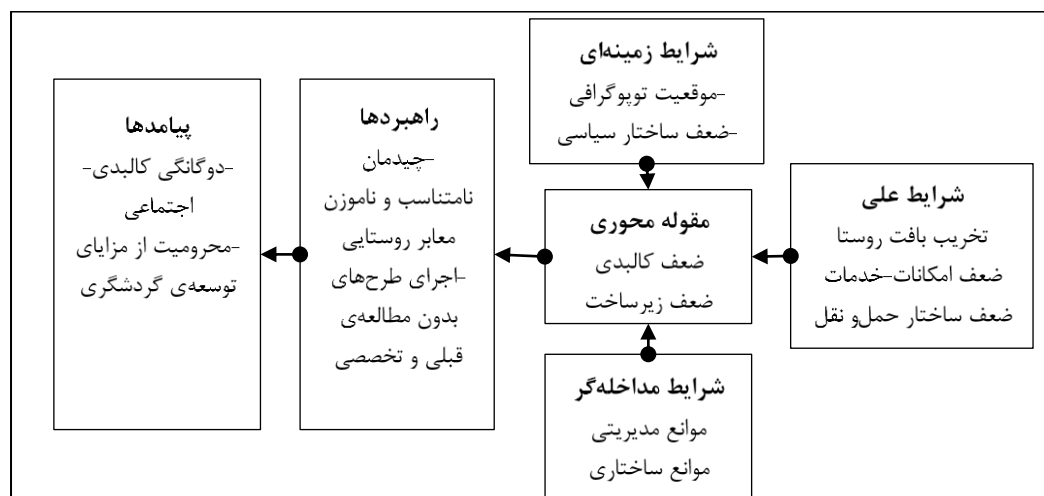

شکل ۸ عدم دسترسی به آب آشامیدنی لوله کشی شده، روستای ویر سلطانیه

استخراج گردید. در این مرحله مدل نهایی تحقیق طراحی شد. مدل مفهومی تحقیق نشان می‌دهد که شرایط علی (۱). تخریب بافت روستا ۲. مسائل محیطی ۳. چالش ضعف امکانات-خدمات ۴. ساختار حمل و نقل) سبب بروز پدیده مشکلات کالبدی در روستاهای هدف گردشگری شده است. شرایط زمینه‌ای (توپوگرافی، شیب زیاد) و شرایط مداخله‌ای (موانع مدیریتی، ساختاری) نیز بر پدیده محوری تحقیق تأثیر گذاشته است که منجر به بهره‌گیری از راهبردهای نامتجانس و ناموزون در ساختار کالبدی روستا گردیده است که این اجرای این راهبردها سبب بروز پیامدهای دوگانگی کالبدی-اجتماعی، محرومیت از مزایای توسعه از مزایای توسعه گردشگری شده است.

۷ طراحی و اعتبار مدل

بازبینی مضمون‌ها با توجه به کدها و کل داده‌ها: گام اول شامل بازبینی در سطح خلاصه‌های کدگذاری شده است، در این گام از ابتدا تا انتهای کار مجدد بررسی شده تا اگر نقایصی همچون وجود مضامین مشابه با عناوین مختلف و نادیده گرفته شدن مضمون‌های مهم وجود داشته، رفع شود. در گام دوم اعتبار مضمون‌ها در رابطه با مجموعه داده‌ها در نظر گرفته شد. مضمون‌های یافته شده با کدهای استخراج شده در مرحله دوم با ایده‌های اولیه مطرح شده مقایسه و نقشه جامع از مضمون‌ها ارائه شد. داده‌های حاصل از مصاحبه با مدیران محلی، پس از طی سه مرحله کدگذاری (باز، محوری، انتخابی)، نتایج به صورت ۲ مقوله، ۴ شاخص و ۵۰ مفهوم

شکل ۹ مدل مفهومی تحقیق (۱۳۹۸)

۸ نتیجه گیری

بهره‌گیری از مصالح ساختمانی غیربومی، ظاهری دوگانه و متعارض با محیط روستا ایجاد کرده است. هدف از گردشگری روستایی تبدیل فضای روستاها به فضاهای شبه‌شهری نیست، بلکه حفاظت از چشم‌اندازهای محیطی و ارزش‌های اجتماعی-اقتصادی سکونتگاه‌های روستایی از نخستین الزامات رونق انواع گردشگری روستایی است. نتایج این تحقیق با تحقیقات عینالی و رومیانی (۱۳۹۴)، نادری مهدی (۱۳۹۱)، عینالی و همکاران، (۱۳۹۷)، باتلر (۲۰۱۱)، پاپزن (۱۳۸۹)، بهرامی و نورزی (۱۳۹۳) همسو است. روستاهای هدف گردشگری استان زنجان با ضعف امکانات و مراکز خدماتی روبه‌رو هستند. اغلب تسهیلات گردشگری روستایی بسیار محدودند و در گستره‌ی سرزمین‌های وسیع دچار پراکندگی‌اند که این مانعی بر سر راه جذب گردشگران بالقوه است و ارائه‌ی خدمات مناسب به گردشگران انبوه را عملاً غیر ممکن می‌سازند. ضعف امکانات و خدمات تصویر ذهنی نامناسب برای گردشگران ایجاد نموده و بعنوان دافع‌ی گردشگری در منطقه عمل می‌کند. نتایج این تحقیق با تحقیقات منافیان و دانشور (۱۳۹۳)، نیلسین و اسپنسی (۲۰۱۵) همسو است. یکی از اصول توسعه

گردشگری روستایی به عنوان یکی از مهم‌ترین راهکارهای توسعه‌ی اقتصادی-اجتماعی جوامع روستایی مطرح است. روستاهای ایران دارای منابع گردشگری فراوانی هستند، به همین علت توسعه گردشگری روستایی در ایران امری اجتناب‌ناپذیر است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که روستاهای هدف گردشگری استان زنجان با چالش‌های در مقوله کالبدی و زیرساخت روبه‌رو هستند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که شرایط علی (۱)، تخریب بافت روستا، ۲ چالش ضعف امکانات-خدمات، ۳ ساختار حمل و نقل) سبب بروز پدیده‌ی مشکلات کالبدی در روستاهای هدف گردشگری شده است. به گونه‌ای که توسعه و ورود گردشگران در طی زمان موجب تغییر محیط روستایی از قبیل؛ ایجاد خانه‌های دوم و تغییر در بافت مسکونی روستایی، ایجاد امکانات و خدمات رفاهی توسط سرمایه‌گذاری افراد بومی و غیربومی شده است. سبب شکل‌گیری فرم نامناسب و زمینه‌ی درهم‌ریختگی ارزش‌های بومی در روستاها گردیده است. تقلید از الگوهای خانه‌سازی شهری و

دهد. تا از طریق مشاهده نتایج خلاءهای موجود شناسایی و رفع گردد. در ادامه راهکارهایی جهت بهبود اوضاع روستاهای هدف گردشگری ارائه می‌گردد؛

- ایجاد و تکمیل امکانات اولیه (احداث مراکز بوم‌گردی جهت اقامت گردشگران، ایجاد محلی جهت پخت‌وپز نان سنتی روستا، بازاری جهت فروش محصولات باغی-دامی روستا، مکان‌هایی برای نمایش صنایع دستی، ایجاد مراکز تفریحی و توسعه‌ی توره‌ای گردشگری) جهت پذیرش گردشگران.

- ایجاد دگرگونی در معماری منازل با شرایط طبیعی- فرهنگی روستا، که بافت سنتی روستا حفظ و چشم نواز باشد.

- نوسازی ناوگان حمل و نقل روستایی و افزایش ساعات کار آن‌ها به خاطر عملکرد قوی تردد در جابه‌جایی مسافران، نظارت دقیق بر عملکرد ناوگان بخش دولتی.

- راه‌اندازی توره‌ای گردشگری توسط نهادها و آژانس‌های خصوصی با همکاری سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان زنجان.

روستایی وجود بسترهای حمل و نقل مناسب است که سبب سهولت دسترسی مردم به روستاها و بهبود کیفیت زندگی روستاییان می‌گردد. هیچگونه امداد جاده‌ای در روستای گردشگری وجود نداشته و گردشگران در فصول سرد سال که منطقه برف‌گیر است با مشکلات جدی مواجه‌اند و دهیاران از این حیث بسیار ناراضی‌اند. نتایج این تحقیق با تحقیقات رضایی و همکاران (۱۳۹۴)، دوریس (۲۰۱۸) گودوین (۲۰۱۲)، باتلر و استفان (۲۰۱۱) همسو است. شرایط زمینه‌ای (توپوگرافی، شیب زیاد) که اجرای طرح‌های جامع گردشگری را هزینه‌بر و مشکل‌نموده است. شرایط مداخله‌ای (موانع مدیریتی، ساختاری) نبود مدیریت یکپارچه مکانی و ضعف سیستم سیاست‌گذاری گردشگری به عنوان مانع عمل می‌کند بر پدیده محوری تحقیق تأثیر گذاشته است که منجر به بهره‌گیری از راهبردهای نامتجانس و ناموزون در ساختار کالبدی روستا گردیده است که این اجرای این راهبردها سبب بروز پیامدهای دوگانگی کالبدی-اجتماعی، محرومیت از مزایای توسعه از مزایای توسعه‌ی گردشگری شده است. نامگذاری روستاهای هدف گردشگری و افزودن تعداد نقاط گردشگری به تنهایی کافی نمی‌باشد و نیازمند برنامه‌ریزی مدون توسعه‌ی گردشگری روستایی است. بر همین مبنا وجود یک سیستم مدیریت و نظارت را می‌طلبد که گزارش صحیح از روند اجرای طرح‌ها و درجه‌ی پیشرفت روستاهای هدف ارائه

منابع

پورسلیمانی، علی، رشیدی، فرزاد (۱۳۹۰)، عوامل مؤثر بر رضایت گردشگران در ایران، بانک مقالات بازاریابی

پاپزن، عبدالمجید؛ قبادی، پرستو، زرافشانی، کیومرث، گراوندی، شهپر. (۱۳۸۹)، محدودیت‌های گردشگری روستایی با استفاده از نظریه‌ی بنیانی (مطالعه‌ی موردی: روستای حریر،

ازکیا، مصطفی؛ غفاری، غلام رضا. (۱۳۸۳)، توسعه‌ی روستایی با تأکید بر جامعه‌ی روستایی ایران، نشر نی.

افتخاری، عبدالرضا رکن‌الدین، سجاسی قیداری، حمداله (۱۳۹۱)، بنیان‌های نظریه‌ای برنامه‌ریزی کالبدی مناطق روستایی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، معاونت عمران روستایی.

کوهپایه‌ای شهرستان بابل)، مجله بین‌المللی انجمن جغرافیای ایران، سال دوازدهم، شماره ۴۰، ۱۴۸-۱۶۰.

رضائی، روح‌الله، صفا، لایلا. و رنجبران، پریسا. ۱۳۹۴. شناخت و واکاوی مشکلات توسعه گردشگری در مناطق روستایی استان اصفهان (مطالعه‌ی موردی: روستایی ابیانه)، فصلنامه‌ی فضای جغرافیایی اهر، سال پانزدهم، شماره‌ی ۴۹، صص ۳۷-۵۶.

سعیدی، عباس (۱۳۸۳)، مسایل و چشم انداز عمران و توسعه‌ی روستایی در ایران، مسکن و محیط روستا، شماره ۱۰۸، ۱۴-۳.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (۱۳۹۵) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶-۱۴۰۰)، تهران.

عینالی، جمشید و رومیانی، احمد (۱۳۹۴)، [تحلیلی بر اثرات گردشگری خانه‌های دوم در مناطق روستایی \(مطالعه موردی: دهستان حصار ولی‌عصر-شهرستان بوئین زهرا\)](#)، فصلنامه فضای جغرافیایی اهر، ۱۵ (۴۹)، ۱۳۶-۱۱۵.

عینالی، جمشید، فراهانی حسین، چراغی، مهدی، عباسی، فریبا (۱۳۹۷)، ارزیابی نقش گردشگری روستایی در توسعه پایدار جوامع محلی، (روستاهای هدف گردشگری استان زنجان)، گردشگری و توسعه، سال هفتم شماره دوم، ۱۹۳-۱۷۱.

عینالی، جمشید، عباسی، فریبا، شاهسون‌داینالو، سعید (۱۳۹۵)، ارزیابی اثرات گردشگری خانه‌های

استان کرمانشاه)، پژوهش‌های روستایی، دوره‌ی ۱، شماره‌ی ۳، ۲۷-۵۲.

پورطاهری، مهدی، افتخاری، عبدالرضارکن‌الدین، بدری، سید علی (۱۳۹۰)، راهبردها و سیاست‌های توسعه‌ی کالبدی سکونتگاه‌های روستایی، انتشارات بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.

جعفری، حمید، حاتمی شاه خالی، سیده محدثه (۱۳۹۵)، بررسی نقش گردشگری در تحولات کالبدی-کارکردی سکونتگاه‌های روستایی شهرستان لاهیجان فصلنامه برنامه‌ریزی منطقه‌ای، سال ۶، شماره‌ی پیاپی ۲۳، صص ۱۹۱-۲۰۰.

حیدری ساربان، وکیل، نیرومند شیشوان، صغرا، مجنونی توتاخانه، علی، نقابی، محبوبه (۱۳۹۶)، بررسی و ارزیابی نقش اجرای طرح هادی در توسعه‌ی گردشگری روستاهای توریستی (مطالعه‌ی موردی: روستای توریستی صور در شهرستان بناب)، مجله‌ی جغرافیا و توسعه، شماره ۴۶، صص ۷۹-۱۰۰.

رضوانی، محمدرضا و بیات، ناصر (۱۳۹۳)، تحلیل جایگاه گردشگری روستایی در برنامه‌های کلان توسعه کشور (باتاکید بر برنامه‌های پنج ساله توسعه ملی). مجله‌ی برنامه‌ریزی و توسعه-ی گردشگری، سال سوم، شماره ۹، صص ۱۱-۳۰.

ریاحی، وحید، مهرعلی‌تبارفیروزجایی، مرتضی (۱۳۹۳)، بررسی آثار محیطی گردشگری بر سکونتگاه‌های روستایی (مطالعه‌ی موردی، روستاهای

نواحی روستایی (مورد پژوهش: دهستان بیرون بشم-بخش کلاردشت)، مجله‌ی برنامه‌ریزی و توسعه‌ی گردشگری، سال دوم، شماره‌ی ۵، صص ۳۳-۴۹.

محمدی، سعدی، طلعتی، مرضیه، اسدی، سیوان، منوچهری، سوران (۱۳۹۷)، تبیین اثرات گسترش گردشگری در تغییر سطح معیشت روستاهای کوهستانی (مطالعه‌ی موردی دهستان اورامان - غرب استان کردستان)، مجله‌ی تحقیقات جغرافیایی، سال ۳۳، شماره ۱، صص ۲۰۸-۱۹۱.

مطیعی لنگرودی، حسن، یاری، ارسطو (۱۳۸۹)، حفاظت محیط‌زیست و برنامه‌ریزی توسعه‌ی فیزیکی روستا با تأکید بر ارزیابی طرح‌های هادی روستایی، مجله‌ی جغرافیا و برنامه‌ریزی محیطی، سال ۲۱، شماره پیاپی ۳۹، شماره ۳، صص ۶۰-۴۵.

منافیان، هدی، دانشورعامری، ژیلا (۱۳۹۳)، مطالعه‌ی کمبودهای خدماتی گردشگری روستای ایبانه از دیدگاه گردشگریان، تحقیقات اقتصاد و توسعه‌ی کشاورزی ایران، دوره‌ی ۴۵، شماره‌ی ۲، صص ۳۴۳-۳۵۰.

مرکز آمار ایران، سالنامه‌ی آماری استان زنجان، ۱۳۹۵.

نادر مهدیی، کریم، اذانی، مهری، یعقوبی فرانی، احمد، روستایی، مریم (۱۳۹۲) واکاوی تأثیرات گردشگری در روستای ایبانه با استفاده از تکنیک SWOT، تحقیقات جغرافیایی، دوره‌ی ۲۸، شماره‌ی ۴، صص ۳۱-۴۴.

دوم بر کیفیت زندگی روستایی (مورد: روستای پنبه جوق، شهرستان ایجرود)، همایش توسعه‌ی پایدار گردشگری از تئوری تا عمل با رویکرد توسعه‌ی پایدار، مازندارن.

عباسی، فریبا (۱۳۹۶)، واکاوی چالش‌های توسعه‌ی گردشگری در نواحی روستایی از دیدگاه مدیران محلی (مطالعه‌ی موردی: روستاهای هدف گردشگری استان زنجان)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، جغرافیا، دانشگاه زنجان.

عبدالهی، علی، عباسی، محمد جواد (۱۳۹۵)، ارزیابی اثرات گردشگری مذهبی بر توسعه‌ی کارآفرینی روستاهای پیرامونی، مطالعه‌ی موردی منطقه‌ی قره پشتلو شهرستان زنجان، مجله پژوهش و برنامه‌ریزی روستایی، سال ۵، شماره ۲، پیاپی ۱۴، صص ۴۷-۶۲.

فتاحی، محمدی، (۱۳۹۹)، شناسایی موانع گردشگری روستای هدف گردشگری حیدرآباد سیوان، مجله‌ی جغرافیا و توسعه، شماره ۵۹، صص ۲۱۱-۲۲۶.

قربانی‌نیا، زهرا، نیک‌زاد، وحید، صالحی، اسماعیل (۱۳۹۴)، ارزیابی اثرات زیست‌محیطی پژوه‌های گردشگری (مطالعه‌ی موردی: منطقه‌ی گردشگری اوان)، مجله‌ی برنامه‌ریزی و توسعه‌ی گردشگری، سال چهارم، شماره‌ی ۱۳، صص ۱۴۷-۱۶۷.

قدیری معصوم، مجتبی، مطیعی لنگرودی، سید حسن، مهرپویا، حسن (۱۳۹۲)، تبیین اثرات کالبدی گردشگری بر

- Dick, Bob, Grounded Theory, 2005, available at: www.scu.edu.au/schools/gcm/ar/arp/adatadriv.html.
- Figueiredo, E., Kastenholz, E., Eusébio, M. C., Gomes, M. C., Carneiro, M. J., Baptista, P. & Valente, S. (2011). O Rural Plural-olhar o presente, imaginar o futuro. Castro Verde-Alentejo, 100.
- Doris Anna Carson (2018), Challenges and opportunities for rural tourism geographies: a view from the 'boring' peripheries, *Tourism Geographies*, VOL 20: NO 4, 737-741, DOI:10.1080/14616688.2018.1477173.
- Garrod, Brain, Wornell, Roz, Youell, Ray, 2006, Reconceptualising Rural Recourse as Countryside Capital: the case of rural tourism, *Journal of rural studies*, www.elsevier.com.
- Goodwin, H. (2012) Measuring and reporting the impact of tourism on poverty. In *Developments in Tourism Research* (Eds. Tribe, J, and Airey, D.) 123-142. Oxford University Press, New York.
- Herrmann, S. and Osinski, E. (1999). Planning sustainable land use model in rural areas at different spatial levels using GIS and modelling tools. *Landscape and Urban Planning* 46(1): 93-101.
- Ionela, G. P., Constantin, B. M., & Dogaru, L. D. (2015). Advantages and limits for
- Amar, T. (2013): The pathology space economy and rural development, quarterly space economy and rural development, second year, N: 1, p: 171 -192, Tehran.
- Ahmed, I. & Jahan, N. (2013). Rural Tourism-Prospects in Rustic Bengal. *European Journal of Business and Management*, ISSN, 2222-1905.
- Bahrami, R. and Noori, K. 2013. Analysis of the role of tourism and its impact on rural development (case study of the central part of Marivan), *Technical Journal of Engineering and Applied Sciences*, 3 (12):1074-1080.
- Barrios, Erniel, 2007, Access to RURAL Development: Household Perceptions on Developmen, ADB Institute Discssino Paper No 61.
- Butter, R., & Stephan, B. (2004). *Tourism and National Park*. John Wiley & Sons publication.
- Croy, W. G. (2010). "Planning for film tourism: Active destination image management." *Tourism and Hospitality Planning & Development* 7(1): 21-30.
- Dimitrovskia, Darko Dragi Aleksandar Tomislav Todorovic, Aleksandar Djordje Valjarevic (2012). Rural tourism and regional development: Case study of development of rural tourism in region of Gruza Sebria. *Procedia Environmental Sciences* 14 (2012) 288 - 297.

- Maksimovic, M., Mihajlovic, D., & Urosevic, S. (2015). Economic Effects of Rural Tourism in Eastern Serbia Based on the Concept of Sustainable Development. *Quaestus*, (6), 41.
- Moh'd, I. S. (2016). The roles of tourism industry in socio-econoc development of Zanzibar: a case study of Zanzibar town (Doctoral dissertation, Mzumbe University).
- Nielsen, H. and Spenceley, A. (2015) The success of tourism in Rwanda - Gorillas and more. *Journal of Toursim Management* 5(12): 125-165.
- Oliveira, J.A., & Costa, L., 2011, Second Homes in Portugal: Conceptual Issues and Findings of Desk and Field Research, 2nd International Workshop on Lifestyle.
- Popescu, L., Badita, A., & Mazilu, M. (2014). Can Rural Tourism Foster Local Development? Perspectives on the Future of Rural Tourism in Romania. *Journal of Tourism Challenges and Trends*, 7(1), 69.
- Phillips, W. J., et al. (2013). "Tourist word of mouth and revisit intentions to rural tourism destinations: A case of North Dakota, USA." *International journal of tourism research* 15(1): 93-104.
- Roca, M.N., Oliveira, J.A., Roca, Z. & Costa, L., 2011, Second Homes in Portugal: Conceptual Issues and Findings of Desk and Field tourism development in rural area (Case Study Ampoi and Mureş Valleys). *Procedia Economics and Finance*, 32, 1050-1059.
- Kastenholz, E., Carneiro, M. J., Marques, C. P., & Lima, J. (2012). Understanding and managing the rural tourism experience—The case of a historical village in Portugal. *Tourism Management Perspectives*, 4, 207-214.
- Kim, S., & Jamal, T. (2015). The co-evolution of rural tourism and sustainable rural development in Hongdong, Korea: complexity, conflict and local response. *Journal of Sustainable Tourism*, 23(89), 1363-1385. of *Rural Studies* xxx.
- Komppula, R. (2014). "The role of individual entrepreneurs in the development of competitiveness for a rural tourism destination, case study." *Tourism Management* 40: 361-371.
- Moghaddam, Alireza, *Coding Issues in Grounded Theory*, 2006, available at: www.iier.org.au/iier16/moghaddam.Html.
- Matei Florentina Daniela (Titilina) (2015). Cultural tourism potential, as part of rural tourism development in the North-East of Romania. *Procedia Economics and Finance* 453 - 460

- Szabo, Bernadett. 2005. (Rural tourism as alternative income source for rural areas along the hortobagy), Center For International Research, World Development, Vol20, No 11.
- Streimikiene, D., & Bilan, Y. (2015). Review of rural tourism development theories. Transformations in Business & Economics, 14(2), 21-34.
- Sharply, R. 2005. Rural tourism and Sustainability-American, new direction in rural tourism, Ashgate, England, 38-58.
- Tosun, C. (2002). Host Perceptions of Impacts a Comparative Tourism Study, Annals of Tourism Research, 29 (1), PP: 231-253.
- Zhang, J., Ji, M., Zhang, Y. (2015). Tourism sustainability in Tibet - Forward planning using a systems approach, Ecological Indicators, 56: 218-228
- Research, 2nd International Workshop on Lifestyle
- Snieska, V., Barkauskienė, K., & Barkauskas, V. (2014). The impact of economic factors on the development of rural tourism: Lithuanian case. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 156, 280-285.
- Saner, R., Yiu, L. & Filadoro, M. (2015). Tourism Development in Least Developed Countries: Challenges and Opportunities. In Handbook of Research on Global Hospitality and Tourism Management (pp. 229-255). IGI Global.
- Sandbrook, C. G. (2010). "Putting leakage in its place: the significance of retained tourism revenue in the local context in rural Uganda." Journal of International Development 22(1): 124-136.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی